

MAJ 2019

ILINNIARTITSISQQ

ILINNIARTITSISOQ

IMAK-imit saqqummersitaq
Udgivet af IMAK

Aqqissuisut/Redaktion

Birthe Møller Therkildsen (Akisuss. aaqq./ansvarsh. red.)
Christian Jensen aamma/og Ivalo Egede (redaktør)

Nutserineq /Oversættelse

Sigrid Dahl

Ilioqqaaneq/Layout

Ivalu Risager

Saqqaa/Forside

Atuagassiami oqartussaataaneq pillugu
immikkut allaaserisat takukkit/
Se temaet om ytringsfrihed inde i bladet
Assiliisoq/Foto: Ivalo Egede

Amerlassusai/Oplag

1.500

Naqiterivik/Trykkeri

Toptryk

Imassanut killigititaq tulleg/Deadline næste nummer

1. september 2019

IMAK

Noorlernut 23

Postboks 867

3900 Nuuk

Oqarasuaat/Telefon 32 25 50

Fax 32 50 61

imak@imak.gl

IMAK-imi siulittaasoq/

Formand for IMAK

Birthe Møller Therkildsen

Oqarasuaat/Telefon 32 25 50

Oqarasuaat angallattagaq/Mobil 54 33 39

imak@imak.gl

Ilinniartitsisunngor- niarnermut ilinniarneq sivitsorneqarli

Forlæng læreruddannelsen

Birthe Therkildsenimit

IMAK-imi siulersuisut isumaqarput ilinniartitsisunngorniartarneq ukiumik ataatsimik sivitsorneqartariaqartoq, taamaalillutik ilinniartitsisut atuarfimmi sulinissaminut pitsaasunik sakkus-saqalerniassammata. Meeqqammi atuarfiat suliffiuvoq sakkortoq, aammalu annertuumik piumasaqarfusoq, ilinniartitsisorpassuillu meeqqat atuarfiani suliuunnaartarput.

Tamatumunnga peqqutaasut arlaqartut taasinnaavagut, pingaarnertulli peqqutaasoq tassaaavoq sullivimmi avatangiisit sakkortuneri. Naammattoortakkagut amerliartuinnartut tassaapput siorasaarneqarnerit, annersarneqarnerit uippakajaanermillu napparsimalersut.

Taamaattumik qulakkeertariaqarparput meeqqat atuarfiani ilinniartitsisunngortussat sulilernissaminut sakkussalersorneqarluarsimassasut misilittakkatillu iluaqutigalugit meeqqat atuarfianni sulisinnaanngorlugit.

Ilinniartitsisunngorlaat amerlasuut naapittarpakka klassini meeqqanut immikkut pisariaqartitsisunut atuartitsinissaminut sakkussaqaannginnertik peqqutigalugu ajornartorsiuteqartut.

Af Birthe Therkildsen

Bestyrelsen i IMAK mener, at læreruddannelsen bør forlænges med et år, for at sikre at lærerne er grundigt klædt på til de opgaver, der venter ude i skolerne. Folkeskolen er nemlig en hård og krævende arbejdsplads, og rigtigt mange lærere forlader folkeskolen.

Det skyldes flere ting, men jeg vil gerne fremhæve det hårde arbejdsmiljø som den vigtigste årsag. Vi oplever nemlig et stigende antal sager med trusler, vold og stress.

Vi er derfor nødt til at sikre at de kommende lærere bliver bedst muligt klædt på, og har gode erfaringer med de redskaber de har tilegnet sig, så de kan klare opgaven som folkeskolelærer.

Jeg møder rigtigt mange unge nyuddannede lærere, der har store problemer, fordi de ikke har redskaberne til at gennemføre undervisningen ude i klasserne med de mange udfordringer, som der

Birthe Therkildsen, IMAK-imi siulittaasoq / Formand for IMAK

Tassami suliassarpassuaqarnera aporfisarpaat unamminartullu amerlasuut peqqutaallutik suliffik unamminartunngortittarlugu.

Lektionit 90-it naammanngillat

Ilinniartitsisunngorlaat amerlasuut inuusuttuupput inuunermik misilittagaqarpianngitsut.

Meeqqat immikkut pisariaqartitsisut atuarinnissaannut naleqquttunik sakkussanik peqannginnertik peqqutigalugu atuartinnissaat unamminartoqartippaat. Immikkut atuartitsinerup liniefagitut atuarneqarsinnaanera peerneqarnikuuvoq. Aammalu ukiuni sisamani atuarnermi specialpædagogikkimi atuarneq semesterit tallimaanniit arfineq aappaat ilanngullugu tiimit 90-it atorlugit atuartinneqarneq naammanngilaq.

Professionsbachelor

IMAK-imiit ilinniartitsisunngorniartarneq bachelorituinnaq ingerlanneqassappat isumaqatiginngilarput, akerlianilli suliamut aaliangersimasumut aallaaveqarluni professionsbacheloritut ingerlanneqartariaqartoq isumaqarpugut. Tassami taakku ilinniakkat marluk assigiingittorujussuupput. Bacheloritut atuarneq tassaavoq universititimi atuarnermi tunngavik. Professionsbachelorili tassaavoq universititimi fagi aaliangersimasooq aallaavigalugu ilinniarneq, soorlu ilinniartitsisutut atuarneq.

Atuarfiit misileraaffiusut

Ullutsinni ilinniartitsisunngorniat meeqqat atuarfianni praktikkerangamik toqqaannartumik isertinneqartarput, ilaatigullu atuarfiit pitsaasumik praktikknissaat pilersarusiussallugu nukissaqarfigisanngilaat, ilaatigullu praktikknissaat piffissaq kingulleq atorlugu aqqissorneqartarluni. Atuarfiit nukissaqarfiginngilaat ilinniartitsisunngorniat pitsaasumik praktikkertinneqarnissaat aqqissussallugu. Taamaattumik IMAK-ip siunnersuutigaa atuarfinnik misileraaffiusunik peqalernissaq, ilinniartitsisunngorniat praktikkertarnerannik inerisaaffiusumik, taamaalillutik namminneq timikkut misigalugu qanoq pingaarute-

er med de mange børn med specielle behov. De møder nemlig en mur af opgaver, og alene mængden af udfordringer gør det til et meget udfordrende job.

90 lektioner ikke nok

Mange nyuddannede lærere er meget unge og har ingen livserhvervs erfaring med sig. De føler sig slet ikke klædt på til at undervise de mange børn med specielle behov. Specialundervisning som linjefag er helt droppet, og 90 lektioner i specialpædagogik i 5. – 7. semester på en fireårig uddannelse er slet ikke nok.

Professionsbachelor

I IMAK er vi heller ikke enige i, at læreruddannelsen bare skal være en almindelig bacheloruddannelse, vi mener tværtimod at læreruddannelsen fortsat skal være en uddannelse til professionsbachelor. For der er stor forskel på de to uddannelser. En bachelor er en grunduddannelse eller en slags basisuddannelse på universitetet. En professionsbachelor er derimod en færdig universitetsuddannelse indenfor et bestemt fag som for eksempel som lærer.

Forsøgsskoler

I dag kommer de lærerstuderende meget hovedkuls ud på praktik på skolerne, og ofte har skolerne ikke formået at forberede noget forløb til dem, og nogle steder kommer aftalerne om praktikken i stand i sidste øjeblik. Skolerne har nemlig ikke ressourcer til at gennemføre veltilrettelagte praktikforløb for de studerende. Der-

qartigisoq eqqissillutik pitsaasunik pilersaarusi-
orluarlutik atuartitsineq.

Suut ilinniartarpaat?

Ilisimatusarfimmi pisortat ilinniartitsinermik
suliniutiginiagaat ataqqivakka, kisianni uannut
aperisarpunga ilinniartitsisut allanertat oqaasiinik
kalaallisut, qallunaatut tuluttullu atuartitsinissa-
minnik piginnaaneqarnersut. Oqaatsit paatsoor-
nagit aammalu oqallorissinissaq allallaqqissinis-
sarlu taamaallaat ilikkarsimanerpaat imaluunniit
allanertat oqaasii atuartitsissutigisinnaanngorlugit
ilinniartarpaat? ■

for foreslår IMAK at der oprettes forsøgsskoler, hvor man udvik-
ler gode praktikforløb for de lærerstuderende, så de får lært på
egen krop, hvordan det er at gennemføre en veltilrettelagt un-
dervisning med ro og overskud.

Hvad lærer de?

Jeg respekterer en række af alle de nye tiltag, som ledelsen af In-
stitut for Læring, Ilinniarfissuaq, har taget, men jeg spørger mig
selv om de lærere, der står for fremmedsprogsundervisning i
grønlandsk, dansk og engelsk, hvad de har af kompetencer med
sig ud på skolerne. Er de kun blevet gode til at forstå, tale og skri-
ve sproget, eller har de vitterligt lært hvordan man underviser i
det konkrete fremmedsprog? ■

Ilinniartitsisut qimarrattut

IMAK-imi siulersuisut tusagassiutitigut nalunaarumminni
martsip 7-at 2019-meersumi ilinniartitsisut atuarfimmumt allamut
nuuttarneri, meeqqat atuarfiannit soraartut imaluunniit utoqqa-
lillutik soraarninnguartaartut allaaserivaat, tassanilu peqqutitut
uku taakkartorlugit:

- Suliffimmi avatangiisit – minnerunngitsumik
siorasaarneqarlutik persuttarneqarlutik uippakajaarlutillu
napparsimasut amerliartuinnarneri
- Ilinniartitsisut fagini piginnaasaqarfiginngisaminni
atuartitsisariaqarnerat
- Ilinniartitsisutut sulinerminni qullersaminniit angajoqqaanit
inuiatigitiinnillu tapersersorneqannginnertik
- Inigisat pitsaanngitsut
- Nammineq qitornat pitsaasunik paarsisussaqaarniarnerat.

Lærerflugt

Bestyrelsen i IMAK beskrev årsagerne til,
hvorfor lærerne flytter skole, forlader
folkeskolen eller går tidligt på pension, i en
pressemeddelelse den 7. marts 2019:

- Arbejdsmiljøet – ikke mindst et stigende
antal sager med trusler, vold og stress
- Undervisning i fag, som lærerne ikke
føler sig kompetente til
- Manglende opbakning til lærernes arbejde
generelt både fra øverste ledelse og forældre
og det omgivende samfund
- Dårlige boliger og
- Mangel på kvalificeret børnepasning.

Kommunit akissutaat

Ukiok 2000-mi kommunit meeqqat atuarfiat akisussaaffigilerpaat,
ilinniartitsisunullu sulisitsisuulerlutik. Taamanikkut ukiut 19-it
matuma siornatigut isumaqatigiissutigineqarpoq sulisitsisut
ilinniartitsisut suliuunaartut apersortassagaat suliuunaarnerat
pillugu, taamaallutik sulisitsisut aqqitassaqarunik iluarsiiinas-
sammata. Taamatuttaaq sulinermut avatangiisinik misissuinerit
kommunit ataavartumik suliarissassagaat ajornartorsiutit
allitinnagit aaqqiissuteqarniassammata.

Kommunernes ansvar

Kommunerne overtog ansvaret for folkeskolen og
blev arbejdsgiver for lærerne i år 2000. Dengang for
19 år siden blev det aftalt at arbejdsgiveren skulle
anmode om et interview med de lærere, der stop-
pede, så der kunne rettes op på forholdene, hvis det
var noget, som arbejdsgiverne kunne rette op på.
Kommunerne skal desuden løbende udarbejde
arbejdspladsvurderinger, så de kan løse problemerne
inden de bliver uoverskuelige.

*Naja Rosing-Asvid, Bolatta Silis-Høegh, Miki Jacobsen, Tupaarnaq Rosing Olsen,
Christian Fleischer Rex, Julie Edel Hardenberg, Maria Bach Kreutzmann, Maja-Lisa Kehlet,
Niviaq Korneliussen, Sørine Steenholdt, Nina Kreutzmann Jørgensen ...*

Asarput ilinniartitsisoq!

milik publishing ukiorpassuarni atuakkanik kalaallisuunik
pitsassuarnik meeqqanut inuusuttunullu saqqummersitsisarpoq.

Atuarfinnut atuakkanik allatsitsivissaatitsinni atuagarpassuit
atuarfinnut naleqquttut nassaassaapput ...

kalaallisut, qallunaatut tuluttullu oqaasertallit!

Allatsitsivissaq **milik.gl**-imiittoq misissuataaruk

isumassarsiorfigalugulu. Inniminniiniaruit **forlag@milik.gl**-imut
allagit. Atuarfiit 20%-imik akikillisaaffigisarpagut.

Atuagaatigut aamma amerlanerit e-bogitut pisiassaapput.

saxo.com-ikkut inniminnerneqarsinnaapput.

Kære lærer!

milik publishing har udgivet originale grønlandske
bøger for børn og unge af høj kvalitet i mange år.

I vores nye skolekatalog kan du finde en masse
bøger, der er oplagte at bruge i skolerne ...

på grønlandsk, dansk og engelsk!

Find kataloget på **milik.gl** og lad dig inspirere.

Send en bestilling til **forlag@milik.gl**.

Vi giver 20% i skolerabat!

De fleste af vores bøger findes også som e-bøger.

De kan bestilles via **saxo.com**.

Atuagaviit

piumassuseqarnarnerusarput
kopiiginnakkaninggaanniit 😊

Rigtige bøger giver større
glæde og motivation
end fotokopier 😊

milik publishing ❄ milik.gl

Ilaasortat annertuumik tapersersuipput Kæmpe opbakning fra medlemmerne

Ilaasortat siulersuisunut oqariartuutaat
ersarippoq: Akissarsiat pillugit
isumaqatigiissut 2018 akuerivaat

Medlemmernes melding til bestyrelsen
var klar: Et kæmpe ja til resultatet af
overenskomstforhandlingerne 2018

*Siulersuisut allattoqarfimmilu sulisut isumaqatiginninniarnertit nalaanni ataatsimiittut
Bestyrelsen og sekretariatet i IMAK under de mange møder under forhandlingerne*

Ivalo Egedemit

IMAK-imi siulittaasoq Birthe Therkildsen nuannaqaaq tulluusimaarlunilu martsip 29-ani 2019-mi IMAK-imi ilaasortanut akissarsiat pillugit isumaqatigiissutit ilaasortat tamarmik taasineranni amerlasuunik peqataaffigineqarluni akuerineqartoq nalunaarutigamiuk.

Procentinngorlugu 78,8 %-it taasisimapput. 96,1% akueralugu taasipput, 1,26%-illu akuerinagu taasillutik. Taasinerit atorsinnaanngitsut 2,75%-upput. Taamaalillutik isumaqatigiissutit inernerit akuerineqarput tamannalu Namminersorlutik Oqartussanut nalunaarutigineqarluni.

Isumaqatiginninniarnertit ingerlanerat

Isumaqatiginninniarnertit aallartittussaagalarput april 2018 sioqqullugu kinguartinneqarlutillu Inatsisarsartunut qinersinisaaq peqqutigalugu. Isumaqatiginninniarnertit naammassineqarput 6. marts 2019-mi. ■

Af Ivalo Egede

Det var en glad og stolt formand for IMAK, Birthe Therkildsen, der den 29. marts 2019 kunne skrive ud til medlemmerne af IMAK, at urafstemningen om overenskomst-forhandlingerne 2018 var afsluttet med et stort ja og en høj stemmeprocent.

Resultatet blev en stemmeprocent på 78,8 %. Hele 96,1 % stemte ja, og kun 1,26% stemte nej. Ugyldige eller blanke stemmer lå på 2,75%. Dermed var resultatet af overenskomstforhandlingerne godkendt, hvilket IMAK meddelte til selvstyre.

Processen

Overenskomstforhandlingerne skulle ellers begynde før april 2018, men blev udsat pga. valg til Inatsisartut. De blev endelig afsluttet d. 6. marts 2019. ■

Isumaqatigiinniarnert inernerit

Resultatet af overenskomsten

Isumaqatigiissutit nutaat ullumikkumut naleqqiullugit
qanoq isumaqarnersut uani takusinnaavatit

Her kan du se, hvad resultatet af den nye
overenskomst betyder i forhold til i dag

Isumaqatigiissutip sivisussusia

Isumaqatigiissut atuutissaq
1. april 2018 – 31. marts 2021 ilanngullugu.

Akissarsiat

Tunngaviusumik akissarsiat qaffaataat

Aftalens længde

Aftalen gælder for perioden
1. april 2018 – 31. marts 2021.

Løn

Forhøjelser af grundlønnen

	Tjenestemandit Tjenestemænd	Isumaqatigiissut atorlugu atorfillit Ok-ansatte	Timelærerit Timelærere
1. april 2018	0,9158%	0,9000%	0,7650%
1. april 2019	2,6760%	2,6300%	2,2355%
1. april 2020	2,2385%	2,2385%	1,8700%
Katillugit / I alt	5,8303%	5,7300%	4,8705% + pensionisianik allannguiq / Ændring i pension

Tabel 1. Tjenestemandinut, isumaqatigiissutit aallaavigalugit atorfilinnut aammalu timelærerinut 1. april 2018 – 1. april 2020p
tungaanut tunngaviusumik akissarsiat qaffaataat / Tabel 1. Forhøjelsen af grundlønnen for tjenestemænd, overenskomstansatte og
timelærere 1. april 2018 – 1. april 2020

Sulineq pillugu piffissaq

- 1. august 2019-miit alloriarfinni perorsaaneq pillugu siunnersuisoqatigiinnilu ataatsimiinnerit tiimit 55-it atorpeqassapput (ullumikkut tiimit 75-it) perorsaaneq pillugu ulloqartitsinerit tiimit 40-t (ullumikkut tiimit 20-it).
- Qaangiuttoornermi tiimimut akerititaq nikisinneqanngilaq – tunngaviusumik akissarsianut qaffaatigineqarluni
- Ilinniartitsisut sulinermut isumaqatigiissutaanni allanik allannguisoqanngilaq
- Pisortat sulinermut isumaqatigiissutaanni allanik allannguisoqanngilaq

Arbejdstid

- Ændring af tid til møder pr 1. august 2019 er der afsat 55 timer (i dag 75 timer) til trinmøder og møder i pædagogisk råd og 40 timer (i dag 20 timer) til deltagelse i pædagogiske dage.
- Overtidsbetalingen fastfryses – højere grundlønssstigninger
- Ikke andre ændringer i arbejdstidsaftalen for folkeskolens lærere
- Ingen ændringer i arbejdstidsaftalen for ledere.

*IMAK-imi atorfilik Sigrid Dahl
angalanerit nalaanni – Hotel
Sisimiuni ulapittoq*

*Sagsbehandler Sigrid Dahl på
Hotel Sisimiut under de travle
overenskomstforhandlinger*

Allat

- Ado Lyngep Atuarfianut sulinermut isumaqatigiissut nutaaq atuarfiup immikkuullarissuuneranut tulluussagaq
- Allaffissornikkut sulisunut utoqqalilluni sulinermut isumaqatigiissuteqarneq
- Opgavekommissionimi ilaasortat tapisiaat qaffanneqarput
- Opgavekommissionimi ilaasortat sulinissaannut piffissaliunneqartoq aktivitetsplanimut ilanngunneqassaaq taamaalillutik atugaat naligiissilerlugit
- Pikkorissarnerit ilinniaqqinnerillu IMAK-ip sunniuteqarfigeqqilissavaat
- Timelærerit vikarillu 23-it ataallugit ukiullit pensionimut ileqqaartinneqartalissapput.

Siulersuisut isumaqatiginninniaqataasut aammalu sinniisoqarfimmi ilaasortat isumaqatigiissutip akuersaarneqarnissaa inner-suussutigaaq pissutigalugu:

- Ukiunut pingasunut isumaqatigiissusiorneq isumaqarpoq tunngaviusumik akissarsiat annertunerusumik qaffaateqarmata Namminersorlutik Oqartussat ukiunut sisamanut neqeroorutaannut sanilliullugu
- Akissarsiat qaffaataat aningaasat naleerukkiartornerannit annertuneruvoq - tamannalu sinniisoqarfiup tulleriiaarinermi siullertut kissaatigisimavaat
- Sulinermut isumaqatigiissutip allanngortinnera ilaasortanut iluaqutaassaaq, sinniisoqarfiup sulinermut isumaqatigiissut pigiinnarusuppaa, aallannguut iluaqutaaginnarpoq
- IMAK pikkorissarnerit ilinniaqqinnerillu sunniuteqarfigeqqilissavaat
- Timelærerit utoqqalinersiassaat pitsanngorsaavigineqarput. ■

Andet

- Ny arbejdstidsaftale for Ado Lynge Atuarfia, som tager højde for den specielle skoleform
- Mulighed for seniorordning for administrativt ansatte
- Forhøjelse af tillægget til opgavekommissionsmedlemmer
- Aftale om timer til opgavekommission skal fremgå af aktivitetsplanen, så alle stilles lige
- IMAK får indflydelse på kursus, efter- og videreuddannelser
- Alders- og ansættelsesgrad- og anciennitetsbegrænsningen for timelæreres pensionsindbetalinger fjernes.

Bestyrelsen, forhandlingsgruppen og repræsentantskabet anbefalede et ja, fordi:

- En 3-årig aftale betyder højere grundlønstigning end selvstyrets ramme for en 4-årig
- Lønstigningen er højere end den forventede inflation – dette var repræsentantskabets første prioritet
- Ændringen af arbejdstidsaftalen er en fordel – repræsentantskabet ønskede at bibeholde arbejdstidsaftalen, ændringen er alene en fordel
- IMAK får indflydelse på kursus, efter- og videreuddannelser
- Forbedring af pensionsordning for timelærere. ■

Oqarasuaat angallattagaq atuarfinni – taavami?

Mobiltelefon i skolen – og hvad så?

Thomas Trierimit

Af Thomas Trier

Oqarasuaat angallattagaq kialluunniit atuarpigisartilernikuuaa. Atuartumut malinnaajuarpoq angajoqqaanut ikinngutitut qarasaasiakkullu attaveqarfitsigut sukkasuumik attaveqaatitut atorneqarsinnaalluni aammalu assinik, nipinik nipilersuutinillu toqqorsiviusinnaammat. Oqarasuaatit angallattakkat iPaditulli qarasaasiatullu inummuteqarsimut paasissutissarpassuarnik aammalu piginnittup attaveqarfiinut attuumassuteqartunik imaqarput atuarfimmilu atorneqarlutillu atorneqlunneqarsinnaallutik

Mobiltelefonen er efterhånden hvert skolebarns eje. Den følger barnet overalt og bruges til alverdens formål lige fra hurtig kommunikation med forældre og venner og adgang til sociale medier til at være et medie for billeder, lyd og spil. Ligesom computeren og iPad'en indeholder mobilen uendeligt mange personlige data om brugeren og brugerens kontakter, og den kan bruges og misbruges på utallige måder i skolen

Taamaattumik atuarfiit ersarissunik atornissaat pillugu najoqqutassaqarnissaat pisariaqarluinnarpoq, taamaalillutik aamma meeqqat atuarfiata siunertaat qulakkeerniarlugu. Oqarasuaatit angallattakkap atorneqarnera atorneqlunneqarneralu atuarpigisissumik toqqissisimanartumillu ilikkarfiusinnaasumik avatangiiseqarnissaanut sunniuteqarpoq, taamaalillutik immittut tatigilernermik naleqassusermik suleqatigiissinnaanermillu inunnnullu allanut akisussaaffeqarnermik ataqqinninnermillu ineriartorfiusinnaammat. Tassani aamma peqqutaavoq FN-ip isumaqatigiissutaa atuarpigisissimut qinngasaarneqannginnissaat meeqqallu tamarmik atuartinneqarnissamik periarfissaqarnissaat eqqortinniarlugu atuarfiit akisussaaffigimmassuk aammalu atuarpigisissimut namminneq inuuneqarnerat ataqqineqassasoq aammalu atuarpigisissimut atuarfimmik oqarasuaatit angallattakkat pillugit politikkeqalernissamik najoqqutassanik suliaqarnermik peqataatinneqassammata.

Uani allaaserisami meeqqat atuarfianni atuarpigisissimut angallattakkat pillugit atuarfiup unamminartutut aaqqiissuteqarsimaneri aallaaserineqarput.

Af samme grund er det nødvendigt for folkeskolen at have klare retningslinjer for dens brug for derved at sikre formålet med folkeskolen. Brugen eller misbrugen af mobiltelefonen kan have indflydelse på elevens muligheder for at få et sundt og trygt læringsmiljø, og for at udvikle sit selvværd og sin selvtillid samt sine evner til samarbejde, sin ansvarsfølelse og sin respekt for andre mennesker. Hertil kommer at skolen har ansvaret for, at FN's børnekonvention efterleves, herunder blandt andet at elever ikke udsættes for mobning, og at alle børn får adgang til undervisning, men også at elevernes ret til privatliv respekteres, og at eleven inddrages i beslutninger, som eksempelvis i forhold til udarbejdelse af en mobiltelefonpolitik eller retningslinjer for skolen.

I denne artikel gennemgås nogle af de udfordringer som håndteringen af folkeskoleelevers mobiltelefoner kan give for skolen.

Nuuk Internationale Friskolemi oqarasuaatit angallattakkat ullaakkut katersorneqartarput. Soraalerner mi oqarasuaatit uterteqqinneqartarput

På Nuuk Internationale Friskole indsamles alles mobiltelefoner om morgenen. Når skoledagen er ovre, får alle deres mobiler igen

Klassemi oqarasuaatit angallattakkat – oqarasuaat angallattagaq qamillugu?

Ilinniartitsisoq klassimi aqutsinissamut pisinnaatitaavoq. Tassa ima paasillugu ilinniartitsisup kisimi aaliangissavaa oqarasuaatit angallattakkat qaminngassanersut, ikumassanersut, nipaarutsillugit imaluunniit klassimi toqqorsivilimmut ilineqassanersut. Aamma ilinniartitsisup aaliangertarpaa oqarasuaatit angallattakkat atuartitsinermi qaqugukku ator neqassanersut. Aaliangiisinnaanerup iluaniimmat meeqqap piumasarisinnaanngilaa atuarnersup nalaani oqarasuaatini angallattagaq atusallugu.

Ilinniartitsisoq aaliangeruni oqarasuaat angallattagaq atuartitsinermi ator neqassasoq, taava ilisimasariaqarpaa oqarasuaatit angallattakkat piginnittumut attuumassuteqarmata taamaatumik illersugaallutik. Ilinniartitsisup piumasarisinnaanngilaa atuartup nittartakkat sorliit isersimaffigisimanerai takorusullugit, atuartup suut nalunaarutitut nassiussimanerai imaluunniit atuartup isissutissaa piumallugu. Tamakku persondatalovep iluani inummut ataasiakkaanut paasissutissanik aallerner mi attuumassuteqarput.

Datatilsynep nalunaarutigaa, atuartup nittartakkat iserfigisimasai isersimaffigisimasaanilu allassimasut takugaanni illersugaasut allanillu takoqquneqanngitsut.

Datatilsynep ilisimatitsissutigaa atuartut qarasaasianik misissuineq (tassani oqarasuaatit angallattakkat aamma pineqarput) elektroniskimik inummut attuumassuteqartunik misissuinerit databeskyttelsesretten iluaniimmata. Taamaattumik persondatalovep malittarisassai ilinniartitsisup paasissutissanik katersuinermini qanoq atornissaanut persondatalovep malittarisassai

Mobiltelefoner i klasselokalet – skal mobilen slukkes?

I klasseværelset har læreren klasseledelseskompetencen. Det vil sige, at det er alene læreren, der afgør om mobiltelefoner skal være slukket, tændt, på lydløs eller om den skal opbevares i et opbevaringsrum i lokalet. Det er også læreren, der afgør, hvornår mobiltelefonen skal inddrages i undervisningen. Da dette falder indenfor ledelseskompetencen, kan det enkelte barn ikke forlange at have adgang til sin mobiltelefon i løbet af timen.

Hvis læreren beslutter, at mobiltelefonen skal bruges som led i undervisningen, skal læreren være opmærksom på, at oplysninger på mobiltelefonen er private oplysninger, og derfor er beskyttede. Læreren kan derfor ikke kræve at se, hvilke hjemmesider eleven har besøgt, hvilke beskeder eleven har sendt, eller få eleven til at udlevere sine adgangskoder. Dette kan være en indsamling af private oplysninger som er omfattet af persondataloven.

Således oplyser Datatilsynet, at søgehistorikken på en pc eller en tablet, hvorigennem det vil være muligt at finde oplysninger om, hvilke hjemmesider den enkelte elev har besøgt på internettet, indeholder personoplysninger omfattet af databeskyttelsesretten.

Datatilsynet oplyser tillige at en kontrol af elevers computere (og dette må også omfatte mobiltelefoner) vil være en elektronisk behandling af personoplysninger omfattet af databeskyttelsesretten. Det betyder, at persondatalovens regler kan finde anvendelse på, hvordan læreren indsamler og bruger sådanne oplysninger. Udgangspunktet er derfor, at læreren ikke kan kræve at se søgehistorikken på elevens mobiltelefon uden dennes samtykke. Om en elev kan give sit samtykke, afhænger

atorsinnaavai. Tassa imaappoq atuarteq akuersiteqqaar-nagu ilinniartitsisup atuartup oqarasuaataani suut iserfigi-simanerai misissorsinnaanngilai. Atuarteq akuersisinnaa-nersoq apeqqutaalluinnarpoq qanoq meeraq inerisimatigi-nersoq, atuarteq 15-inik ukiulik oqaatigisariaqarpoq akuersinissaminut inerisimasoq, kisianni ilinniartitsisup qulak-kiissavaa taamaattumik akuersissummik peqarnersoq.

Ilinniartitsisup atuarteq qanoq allakkamik nassiussisi-manersoq tamanna nalunaarutit isertortuunerinik innar-liineruvoq tamanna Tunngaviusumik inatsisimi §72-imi, Europami inuit pisinnaatitaaffianni allaaserisaq 8-mi aam-malu allaaserisaq 16-mi meeqqat isumaqatigiissutaannut akulerunneruvoq. Iserniaraanni piumasarineqarpoq eqqartuussivimmik akuersissut, takuuk retsplejelovens kap. 36. Aammattaaq pinerlussimanermut inatsimmi §94-imi toqqissisimanermik innaarliinermi, allakkat, te-legrammit imaluunnit allat matoqqasut takuniaraanni unioqqutitsineruvoq. Ilinniartitsisoq atuartumut piuma-saqarpat oqarasuaataa kodenit atorlugu ammassagaa, taa-maaliorneq assersuunneqarsinnaavoq killisiunertut ilin-niartitsisorlu taamatut pisinnaatitaanngilaq.

Ilinniartitsisut najoqqutassaattut taasariaqarpoq atuar-tut oqarasuaataasa angallattakkat sunik imaqarneranik paasinaasariaqanngillat taamaallaat atuartitsinerup iluani attuumassuteqarpata. Ilinniartitsisoq paatsuungappat ta-manna atuarfiup pisortaanut apeqqutigineqassaaq ilinniar-titsisoq nammineq iliuuseqartinnagu.

Oqarasuaat angallattagaq tiimi aallartitsinnagu tunniunneqassaaq

Aamma ilinniartitsisup piumasarisinnaavaa oqarasuaat angallattagaq tiimi aallartitsinnagu qameriarlugu tunniun-neqassasoq, ilisivimmut/toqqorsivimmut Ilineqarluni tun-niunnerani atuarteq normumik tunillugu. Ilinniartitsisup atuartup oqarasuaataanik arsaarinnikkuni ilinniartitsisup oqarasuaat akisussaassuseqartumik paarineqartoq qulak-kiissavaa atuartullu tigoqqissinnaallugu. Una paasineqas-sanngilaq oqarasuaat ajoquserpat taava atuarfik ilinniar-titsisorluunniit ajoquserneranut taarsiisariaqartut tassani paarineqarnera qanorlu ajoqusersimanera attuumassute-qassammata.

Taamatut oqarasuaat qaminngasoq paaritillugu ajoqu-sersinnaanera tammarsinnaaneraluunniit annikitsuarer-suuvoq. Aammalu oqarasuaammik piginnittuusup ajoqu-sernera tammarneraluunniit uppersartariaqarpaa paarineqarnerani taamaalisimassappat. Oqarasuaat tam-maraluarpat atuartullu paarineqarneranut normumik tunineqarsimappat taava atuarfik taarsiissaaq. Ilinniartitsi-soq pisuutinneqassanersoq apeqqutaavoq sulisitsisut taar-siisariaqarnermut malitassaat malillugit pissanersoq.

af barnets modenhed, men en elev på 15 år må antages at være tilstrækkelig moden til at give samtykke, men det er læreren der skal sikre at et informeret samtykke er givet.

Hvis læreren vil se, hvilke beskeder eleven har sendt, vil dette være et indgreb i meddelelser-hemmeligheden, der er beskyttet af Grundlovens §72, den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 8 og børnekon-ventionens artikel 16. Adgangen kæver en retskendelse, jf. retsplejelovens kapitel 36. Desuden vil det også være omfattet af kriminallovens §94 om fredskrænkelser, hvis man bryder et brev, telegram eller anden lukket meddelelse eller optegnelse eller gør sig bekendt med indholdet. Hvis læreren kræver, at eleven skal åbne sin telefon ved brug af sin kode eller lignende, vil dette i øv-rigt være at sidestille med en ransagning, hvilket en læ-rer ikke har kompetence til at foretage.

Retningslinjerne for læreren bør derfor være, at man skal afholde sig fra at gøre sig bekendt med indholdet på elevens mobiltelefon, og at det alene er informationer, der er relevante for undervisningen, som læreren kan få oplyst. Hvis læreren er i tvivl, må det drøftes med sko-lens ledelse, inden læreren foretager sig noget.

Mobiltelefonen skal afleveres ved timens begyndelse

Læreren kan også beslutte sig for, at eleverne skal slukke telefonen, og aflevere den til læreren i starten af timen eller placere den i en opbevaringskasse/reol eller lignen-de mod at eleven får udleveret et nummer. Da læreren således fratager eleven telefonen, må læreren sikre, at telefonen opbevares ansvarligt og at eleven kan få tele-fonen tilbage. Dette betyder ikke, at skolen eller læreren bliver ansvarlig for alle potentielle skader, der måtte op-stå på telefonen, mens den opbevares, idet det må anta-ges, at der skal være en sammenhæng mellem skaden og hvordan telefonen opbevares.

I praksis er der en meget lille risiko for, at en telefon, der er slukket og opbevares i klasseværelset, kan blive skadet eller forsvinde som følge af opbevaringen. Endvi-dere vil udgangspunktet være, at det er ejeren af mobil-telefonen, der skal godtgøre, at den eventuelle skade er opstået som følge af opbevaringen. Hvis mobiltelefonen faktisk forsvinder og eleven har et nummer eller i øv-rigt kan dokumentere, at mobiltelefonen er indleveret til læreren, så må det antages, at skolen kan blive erstat-ningsansvarlig over for eleven eller ejeren af telefonen. Om skolen herefter har et krav mod læreren, følger de almindelige regler for ansattes erstatningsansvar over arbejds giveren.

*Nuuk Internationale Friskolimi
atuartut oqarasuaatai angallattakkat
atuarfiup allaffiani paarineqartarput*

*Elevernes mobiltelefoner opbevares
på skolens kontor på Nuuk
Internationale Friskole*

Ilinniartitsisup atuartup atuagaasivia oqarasuaammik angallattakkamik imaqarnerseq misissorsinnaavaa

Inatsiseqanngilaq atuarfiit atuagaasivinnik misissuisinnaanerannik allaqqasumik, kisianni atuartup nammineq inuuneranut eqquimmat tamassumunnga malittarisassaqaqtariaqarpoq. Taamaattunik malittarisassaqaqtanngimmat taava aallaaviusariaqarpoq atuartut atuagaasivii piginnittut akuersiteqqaarnagit misissuisinnaanngitsut. Oqarasuaammik angallattakkamik taskemiititaqarsinnaaneq inerteqqutaanngimmat aammalu navianartoqanngimmat taava misissornissaannut piviusorsioertumik peqqutissaqanngillat. Atuartut atuagaasiviinik misissuinerit killisiornertut naleqqersuunneqarsinnaammat politiit kisimik aatsaat isumaqarunik pinerluuteqarsimanermut attuumassuteqartut taamaaliorsinnaapput. Uanilu pineqartoq taamaanngilaq.

Atuartoq oqarasuaammik angallattakkamik atuarfimmu nassataqartillugu

Atuartup atuarfimiinnissaanut atuartinneqarnissaanullu piginnaatitaaffiut akornusiinerit pisarialimmik tunngaveqassapput. Tunngavissat atuarfiit nakkutillii-nermut malittarisassaani takuneqarsinnaapput. Takuuk Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11 af 14. maj 2003-meersoq atuartut atuarnissat qulakkeerlugu aammalu atuarfiit atuartut atuarneranni nakkutigineqarnissat pillugu nalunaarut.

Atuartut oqarasuaatit angallattakkat atuartitsinerup avataatigut atornissat malittarisassaliuuneqassapput. Malittarisassallu ima eqaatsigissapput atuartut ataatsimoornerannut naleqqutissammata atuarfeqarnermullu peqqussutip siunertaanut ilaassalluni.

Malittarisassat uani pineqartut tassaapput malittarisassat unioqqutinneqarnerani pineqaatissiinerit atortuutinnerallu nalunaarutip sinaakkutaaniissammata. Malittarisassat oqarasuaatinik angallattakkamik atuarfimi inerteqquteqartitsisut malittarisassat

Kan skolen kontrollere elevens skoletaske for at se om eleven har en mobiltelefon

Der findes ikke nogen lovgivning, der forbyder, at skoler kontrollerer skoletasker, men da det er et indgreb i elevens privatliv og en undersøgelse af elevens ejendele, skal der være regler som udtrykkeligt giver skolen mulighed for dette. Da sådanne regler ikke findes, er det derfor det klare udgangspunkt, at hverken skole eller lærer kan kontrollere elevens skoletaske uden elevens samtykke for at se, om der er en mobiltelefon i tasken. Da det i øvrigt ikke er ulovligt at have en mobiltelefon ligesom en mobiltelefon ikke i sig selv udgør en fare eller sikkerhedsrisiko, vil der ikke være nogen umiddelbart saglig grund for at kontrollere en taske for mobiltelefoner. En kontrol af elevens taske, vil være at sidestille med en ransagning, hvilket er forbeholdt politiet at foretage og det kræver en begrundet mistanke om lovovertrædelse. Dette er ikke tilfældet i denne situation.

Foranstaltninger mod elev, der har mobiltelefon med i skole

Ethvert indgreb i elevens ret til at opholde sig på skolen og modtage undervisning kræver et grundlag. Dette grundlag skal findes i de ordensregler, der er vedtaget for skolen, jf. Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 11 af 14. maj 2003 om foranstaltninger til sikring af undervisningens gennemførelse samt om skolens tilsyn med eleverne i skoletiden.

Forudsætningen for at regulere elevernes besiddelse og brug af mobiltelefoner uden for selve undervisningssituationen kræver derfor først, at der er vedtaget nogle ordensregler. Dernæst skal disse ordensregler være egnet til at regulere elevernes samvær og være forskrifter for orden

sinaakkutaannut siunertaannullu naleqqersuunneqarsinnaanngillat tassami oqarasuaat angallattagaq qaminngasoaq atuartut ataatsimoornerannut atuarnerrullu ingerlanneqarnissaanut akornusiinaviannngimmat. Kisianni sinaakkuti-liortoqarsinnaavoq anitsiarnermi taamaallaat ikumatinneqartassasut nipinik assinillu atuarniup iluani immiusseqqusaanatik.

Atuarniup malittarisassat unioqqutippagit nalunaarummi allaqqasutut pillaatissinneqarsinnaapput. Qularnarpoq oqarasuaatit angallattakat atuarnitsinermut atuartullu allat atuarnerrannut ajoqutaanerat kinguneqartitsissappat.

Najoqqutassanik sanagitsi

Oqarasuaatit angallattakat atornissaannut killilersuineq atuartut atuarniup najoqqutassaqarnissaat eqqartornissaallu pingaaruteqarpoq. Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaani erseqqissumik allaqqavoq atuarniup aallartikkaangat atuaqatigiit ilinniartitsisortik peqatigalugu klassemi malittarisassanik sanassasut. Nalunaarummi aamma ersarippoq atuartut, ilinniartitsisut, pisortat, angajoqqaat aammalu skolebestyrelsen atuarniup pitsaasumik silaanaqarnissaq isumagissagaat atuartullu malittarisassat imaat paasillugit torersumillu ataatsimoorissaq taamaallilugu isumannaarlugu.

Najoqqutassat atuarniup ataatsimut qanoq periuseqarnissamut tikkuussisuupput qarasaasillu torersumik akissusaassuseqartumillu atornissaannut inissiinerullutik. ■

NIF-imi allagartaq / Skilt på Nuuk Internationale Friskole:

Atuarniup oqarasuaatit angallattakanik atuisuunnginnerput inussiarnersumik malugeqqarput. Oqarasuaatit angallattagaq kaasarfimmittiinnarakku qujanaq.

ligesom de skal have til formål at skabe tilfredsstillende rammer for undervisningens gennemførelse og hermed bidrage til opfyldelse af folkeskolens formål.

Det vil sige, at ordensreglerne, herunder foranstaltninger og håndhævelsen af ordensreglerne, skal ligge inden for bekendtgørelsens rammer. Regler, der helt forbyder mobiltelefoner i skolen, vil derfor være vanskelige at få til at harmonere med bekendtgørelsens rammer og formål med ordensreglerne, idet en slukket mobiltelefon næppe kan have betydning elevernes samvær, undervisningens gennemførelse mv. Derimod kan der sættes rammer for brugen af mobiltelefoner eksempelvis, at de kun må være tændte i frikvarterne eller at man ikke må optage lyd og billeder af elever på skolens område.

Hvis eleven ikke efterlever ordensreglerne, kan skolen anvende de sanktioner, der findes i bekendtgørelsen. Det er tvivlsomt om, hvorvidt en mobiltelefon i sig selv, kan udløse andre foranstaltninger end advarsler, hvis brugen af mobiltelefonen ikke har haft en betydning for undervisningens gennemførelse, herunder også de andre elevers mulighed for at få undervisning.

Vedtag retningslinjer

Det vigtigste instrument for reguleringen af brugen af mobiltelefon er, at klasserne og skolen drøfter brugen og vedtager retningslinjer. Hjemmestyrets bekendtgørelse taler således om, at hver klasse eller hold sammen med lærerne, som et led i undervisningen, skal udarbejde interne mål for klassens eller holdets samvær ved starten af hvert skoleår. Bekendtgørelsen fremhæver også at elever, lærere, skoleleder, forældre og skolebestyrelse skal i samarbejde medvirke til et godt arbejdsklima i skolen, i de enkelte klasser og hold og til, at eleverne får forståelse for skolens regler og interne mål for samvær og orden.

Retningslinjer for hele skolen skaber et fælles grundlag for adfærd og giver samtidigt mulighed for at få italesat digital adfærd og respektfuld brug af mobiltelefoner. ■

IVALO EGEDE

*Ataatsimiinnermi tjenestemandit
isumaqatigiissutillu atorlugit
pensionistit peqataapput*

*Der deltog både pensionerede
overenskomstansatte og
tjenestemænd på mødet*

Tjenestemanditut soraarnerussutisiaqarneq

Tjenestemands- pensioner

IMAK-imi ilaasortat soraarnerussutisiaqartut
IMAK-i soraarnerussutisiaqartutut atugaqarnerat
pillugu nassuiaateqaqqusimavaat

Pensionisterne i IMAK har
bedt IMAK om at redegøre for
pensionisternes vilkår

Soraarnerussutisiaqartut IMAK-imi ilaasortaasut ataatsimiisinneraneranni eqqartorsimavaat Kalaallit Nunaanniit Qallunaat Nunaannut nuttarnerujussuaq, taassumalu kingorna tamanna pillugu tusagassiorfinnut nalunaarummik allassimallutik. Aamma IMAK-ip allattoqarfiani sulisut qinnuigineqarput tjenestemandit soraarninngoraangamik pisinnaatitaaffiit pillugit nassuiaateqaqqullugit.

Soraarninngorsimasut aprilip 10-ani 2019-mi ataatsimiisinneraneranni peqataaffigineqarluartumi allattoqarfimmi immikkut ilisimasallip Lisbeth Frederiksenip tjenestemandit soraarninngortarneranni atukkat pillugit saqqummiivoq, uku qulequtaralugit:

- Tjenestemandit pillugit inatsit
- Soraarnerussutissiat qanoq kisinneqartarpat
- Soraarninngornermi aaqqissuussinerit assigiinngitsut
- Soraarninngornermi qanoq annertutigisumik pensionisiaqartarpat

Inuiaat nungulersut

Tjenestemandit soraarnerussutissiaat inatsitigtut aalajangerneqartarput Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaanniluunniit naalagaaffimmi tjenestemandit akissarsiaat aallaavigalugit naatsorsorneqartarlutik, soorlu ilinniartitsisut, politiit imaluunniit Rigsombudeqarfimmi sulisutut. Siulersuisut allattoqarfimmilu sulisut tjenestemandit soraarnerussutissiaat pillugit ilungersorlutik isumaqatissarsiortarput tusarniaassutillu aqqutigalugit akissuteqartarlutik. Qinikkanik atorfilittanik kattufinniluunniit naapitsinikkut sunniiniartarput, kisianni sulitassat ikingaarmata qanoq iliuuseqartoqarneq ajorpoq. Tassami katillugit IMAK-imi tjenestemandit 150-it missaaniipput. ■

Lisbeth Frederiksen tjenestemandit soraarnerussutisiassai pillugit ilisimasaminik tunniussuivoq / Faglig sekretær Lisbeth Frederiksen øste af sin viden om tjenestemandspensioner

Af Ivalo Egede

Pensionisterne, der er organiserede i IMAK, har drøftet den store fraflytning fra Grønland til Danmark på et medlemsmøde, og udsendte herefter en pressemeddelelse for at gøre opmærksom på problemet. Samtidig bad de sekretariatet i IMAK om at gennemgå de vilkår, som tjenestemændene får, når de går på pension.

På et velbesøgt medlemsmøde for pensionisterne den 10. april 2019 holdt faglig sekretær Lisbeth Frederiksen derfor et oplæg om tjenestemandspensionerne. Hun gennemgik disse emner:

- Lovgivningen om tjenestemænd
- Hvordan beregner man pensionen
- De forskellige former for pensioner
- Hvad man får udbetalt i pension

En uddøende race

Tjenestemændenes pensioner er fastsat ved lov, og beregnes ud fra lønninger for statstjenestemænd enten i Grønland eller i Danmark, det gælder for eksempel skolelærere, politibetjente eller ansatte hos Rigsombudsmanden. Bestyrelsen og de ansatte i sekretariatet i IMAK gør alt hvad de kan gennem lobbyarbejde og høringsvar om tjenestemændenes pensioner. Det gør de, når de mødes med politikerne, embedsmændene og organisationerne, men der sker ikke rigtigt noget, for der er ikke mange stemmer at hente her. Der er nemlig kun ca. 150 tjenestemænd tilbage i IMAK. ■

Pensionisiat pillugit eqqortut

IMAK-imi soraarnerussutisialiit kissaataat malillugu soraarninngornikut atuagai pillugit paasissutissanik allattoqarpoq. Paasissutissat annertungaarmata naqitanngortinnissaat piukkunnanngimmat, IMAK-ip nittartagaanni takusassanngortinneqassapput.

Fakta om pensioner

På foranledning af pensionisterne i IMAK er der ved at blive udarbejdet baggrunds-materiale om pensionisternes vilkår. Materialet er så omfattende, at det ikke er praktisk at samle dem i en tryksag. I stedet vil oplysningerne om pensioner blive lagt på IMAKs hjemmeside.

Tasiilami ilinniartitsisut inaat / Lærerværelset i Tasiilaq

Nunatsinni angalanerit Rejser rundt i landet

Siulersuisut allattoqarfimmilu
sulisut pisarnertut IMAK-imi
ilaasortat amerlasuut tikissimavaat

Bestyrelsen og sekretariatet i
IMAK har traditionen tro besøgt
rigtigt mange medlemmer

Siulersuisut allattoqarfimmilu sulisut suna tamaat tikillugu ilaasortatik tikikkusuttarpaat, IMAK-imi suliarisartakkat pillugit paasisutissiiartuutaa ilaasortat isumaanik nutaanik aallerfigalugit. Ilaasortat ataatsimiisinnearneranni oqaluuserisassat ilagivaat isumaqatigiinninniarnermi angusat. Aamma ilaasortanik ataasiakkaanik sullivimmi avatangiisit pillugit atorfeqartullu atugaat pillugit ataatsimeeqateqartarput.

IMAK-imi siulittaasoq Birthe Therkildsen allattoqarfimmi sulisoq Christian Jensen peqatigalugu Tasiilami ilaasortat ataatsimeeqatigivaat. Birthe Therkildsen aamma Paamiuni ataatsimiisitsivoq.

Siulersuisunut ilaasortaq Bodil K. Schierbeck allattoqarfimmi sulisoq Sigrid Dahl peqatigalugu Maniitsumut, Sisimiunut Kangerlussuarmullu ilaasortanik ataatsimiisitsipput. Sigrid Dahlillu Qaqortumi Narsamilu ataatsimiisitsilluni. Ajorluartumik Nanortalimmut apuutinngitsoorpoq sila pequtigalugu.

Siulersuisunut ilaasortaq Kirsten L. Sandgreen aamma Lisbeth Frederiksen Aasianni Ilulissanilu ataatsimiisitsipput Kiistallu Qasigiannguani ataatsimiisitsilluni.

IMAK-imi siulittaasup tullia Nikoline Cortzeni Uummannami ataatsimiisitsivoq.

Illoqarfiit nunaqarfiillu tikinneqanngitsut tamavimmik oqarasuaatikkut ataatsimiisinnearput taamaalillutik siulersuisut nuna tamakkerlugu isumaqatigiissutit inernerinik paasisutissillutik. ■

Bestyrelsen og sekretariatet gør alt hvad de kan for at komme rundt i hele landet for at orientere medlemmerne om arbejdet i IMAK, og samtidig indhente input fra medlemmerne. På møderne med medlemmerne var dagsordenen orientering om overenskomstforhandlingerne. Desuden har der været afholdt møder med en række medlemmer om arbejdsmiljøet og de ansattes vilkår.

Formanden for IMAK Birthe Therkildsen og sagsbehandler Christian Jensen har besøgt IMAK's medlemmer i Tasiilaq sammen, og formand Birthe Therkildsen har besøgt Paamiut.

Medlem af bestyrelsen Bodil K. Schierbeck og sagsbehandler Sigrid Dahl har sammen besøgt Maniitsoq, Kangerlussuaq og Sisimiut, og Sigrid Dahl har besøgt Qaqortoq og Narsaq, men nåede desværre ikke frem til Nanortalik på grund af vejret.

Medlem af bestyrelsen Kirsten L. Sandgreen og faglig sekretær Lisbeth Frederiksen har sammen besøgt Aasiaat og Ilulissat, og Kiistat L. Sandgreen har været i Qasigiannguut. Næstformand i bestyrelsen Nikoline Cortzen har besøgt Uummannaq.

IMAK har holdt telefonmøde med alle de byer og bygder, der ikke har haft besøg. Sådan har bestyrelsen informeret om resultatet af overenskomstforhandlingerne i hele landet. ■

Sisimiuni Minngortunnguup
atuarfiani ilinniartitsisut inaani
anitsiarfimmi oqaloqatigiinninnerit /
Samtaler på lærerværelset i
Minngortunnguup Atuarfia i Sisimiut

*Marianne Jensenip
William Kriegelillu
sorsuutigaat Qallunaat
Nunaannut nuuttarneq
unitsinniarlugu*

*Marianne Jensen og
William Kriegel kæmper
for at standse strømmen
af ældre der flytter til
Danmark*

IVALO EGEDE

Utoqqartagut pitsaasumik pissavagut Vi skal behandle vores ældre ordentligt

Ivalo Egedemit

Af Ivalo Egede

**Marianne Jensenip aamma William Kriegelip
sivisuumik eqqarsaatigisimavaat utoqqartatta
Qallunaat Nunaannut nuuttarnerat qanoq
unitsinneqarsinnaanersoq. Tassani pineqar-
put ilinniartitsisorpassuit pensioneraangamik
Qallunaat Nunaannut nuuttarneri**

**Marianne Jensen og William Kriegel
har længe været optaget af, hvad man
kan gøre for at stoppe strømmen af ældre,
der flytter til Danmark. Det gælder de
mange skolelærere, der flytter til Danmark,
når de går på pension**

– Qineqqusaarnerit nalaanni politikkerertatta utoqqaat atu-
gaat pillugit pitsanngorsaarussallutik eqqartuisarput, kisi-
anili qinersineq naammassigaangat puigortarpaatigut. Soraar-
ninngorluni soqutigineqarnani misinnartarpoq, Marianne
Jensen oqarpoq, taannalu ukiorpassuarni ilinniartitsisuusi-
mavoq, Ilulissani borgmesteriusimavoq Naalakkersuisuusi-
mavorlu.

– Utoqqaat Qallunaat Nunaannut nuuttartut kisiisa ernu-
massutiginnigilagut aammali inuusuttut Qallunaat Nunaanni
ilinniagaqareerlutik uteqqinneq ajortut, William Kriegel ilas-
sutitut oqarpoq, nangillunilu: – Inuusuttut nunatsinnut uteq-
qinneq ajorput, utoqqaallu nunarput qimallugu nuuttarput.

– Når der er valgkamp, så taler politikerne om, at
de vil arbejde for at forbedre de ældres vilkår, men
lige så snart valget er ovre, så glemmer de alt om os.
Som pensionist føles det faktisk som om, man er en
del af en overset gruppe, siger Marianne Jensen, der
er pensioneret efter en lang karriere som skolelærer,
borgmester i Ilulissat og medlem af Naalakkersuisut.

– Og det er ikke kun antallet af ældre, der flytter
til Danmark, som vi er bekymrede over. Det er også
alle de unge her fra, der ikke kommer hjem efter endt
uddannelse i Danmark, supplerer William Kriegel,
og fortsætter: – De unge kommer ikke hjem, og de

Taamaattumik nunatsinni amerliartornata ikiliartorpugut. Tamanna pillugu tusagassitutitigut nalunaaruteqarpugut, radiukkullu apersorneqarluta. William Kriegel ukiorpas-suarni ilinniartitsisuuvoq, atuarfimmi pisortaalluni aam-malu atuarfiit qullersaqarfiini pisortaanikuvoq.

Soraarninngornersiutit assigiinnginneri

Williamip Mariannellu suleqatigisimasarpasuatik Qallu-naat Nunaannut nuuttarneri paasisinnaavaat. Ilaatigut inuit Qallunaat Nunaannut nuunnissaannik ilimanaate-qanngitsut. Kisianni taamaattoqarneranik peqqutaasut arlaqarput. Soorunami suna tamarmi aningaasanik aki-lerneqarsinnaanngilaq, kisianni aningaasaqarniarneq ani-ngaasartuutillu kisiisa eqqarsaatigigaanni paasinarpog nuukkusullutik aaliangertartut.

William Kriegelip naatsorsorsimavaa tjenestemanditut soraarnerussutisiaqarneq Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaannilu najugaqarnermi assigiinngissutaat. Soraarne-russutisiat kisinneri tjenestemanditut ukiut 37-it sulisima-sutut skalatrin 44-milu akissarsiallip aallaaviupput.

ældre flytter væk. Derfor bliver vi færre og færre her i landet. Det var derfor, vi sendte en pressemeddelelse ud og gav interview om det i radioen. William Kriegel har en lang karriere som lærer, skoleinspektør og for-valtningschef bag sig.

Forskel i pension

William og Marianne fortæller, at der er helt forståe-lige grunde til, at rigtigt mange af deres tidligere kolle-ger flytter til Danmark. Nogle gange folk som man ab-solut ikke skulle tro havde lyst til at forlade landet. Men årsagerne er mange. Selvfølgelig kan alt ikke købes for penge, men når de alene undersøger de økonomiske konsekvenser, er der ikke noget at sige til, at det kan friste at flytte.

William Kriegel har udarbejdet et eksempel på, hvor stor forskellen er på tjenestemandspensionen, hvis du er bosiddende i Grønland eller i Danmark. Pensio-nens størrelse er beregnet ud fra en tjenestemand med 37 års opsparing på skalatrin 44.

Tjenestemanditut soraarnerussutisiaqarneq Kalaallit Nunaanni najugaqarluni / Tjenestemandspension, bosiddende i Grønland	17.220,00 kr.
Tjenestemanditut soraarnerussutisiaqarneq Qallunaat Nunaanni najugaqarluni ilanngullugu U65 / Tjenestemandspension, bosiddende i Danmark inkl. U65	19.720,75 kr.
Assigiinngissut / Forskel	2.500,75 kr.

Tabel 1. Assersuut Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaannilu najugaqarnermi 66-inik ukioqalinnginnermi soraarnerussutisiaqar-neq akileraarut sulii peernagu / Tabel 1. Et eksempel på en pension i Grønland og Danmark for pensionister under 66 år før skat

Ukiumut 221.111 kr. ataallugit isertitaqaraanni 66-nillu uki-oqalersimalluni, tunngaviusumik utoqqalinersiat 59.000 kr. tunniunneqartassapput. Isertitat 221.111 kr. aammalu 332.000kr. akornanni isertitaqaraanni 66-ileereersimallu-nilu taava utoqqalinersiat tunngaviusut 59.000 kr. -nit naleq-qersuunneri tunniunneqartassapput. 332.000kr.-nit sinner-lugit isertitaqaraanni tunngaviusumik utoqqalinersianik qaavatigut pisartagaqassanngilaq 66-nik ukioqalersimaga-luaraanniluunniit.

Kisianni Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaannilu utoqqalinersiutit annertussusaat assigiinngitsorujussuup-put. Williamip Mariannellu Qallunaat Nunaannut nuun-nissamat suut aaliangiisuusarnersut ersarissarpaat:

- Qallunaat Nunaanni 65-inik ukioqalersimanngitsut taperneqartarput taaguutilik U-65 utoqqalinersiute-qalernissamik tungaannut
- Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiat allamik isertitaqaraanni ilanngarneqartarput

Folkepensionen i Danmark og alderspensionen i Grøn-land er lovbestemt og størrelsen af pensionen er af-hængig af pågældendes indtægt. I Grønland gælder føl-gende: Med en indkomst på under 221.111 kr. og man er fyldt 66 år, får man alderspensionens grundbeløb på 59.000 kr. Med indkomst mellem 221.111 kr. og 332.000 kr. og man er fyldt 66 år, får man en forholds-mæssig del af 59.000 kr. Ved indkomst over 332.000 kr. får man ingen alderspension, selvom man er fyldt 66 år.

Men der er stor forskel på, hvad en pensionist i Grønland og i Danmark har at gøre godt med. William og Marianne fremhæver en række forhold, der er med til at påvirke beslutningen om man skal flytte til Dan-mark eller ej:

- I Danmark får pensionisterne et tillæg indtil de når folkepensionsalderen, et såkaldt U-65-tillæg
- I Grønland reguleres aldersrenten ned ud fra stør-relsen af anden indkomst

- Qallunaat Nunaanni skattemut akileraarut ilinniartitsisunut atuuttoq minneruvoq
- Kalaallit Nunaanni peqqinnissaqarfik nakorsanik amigaa-teqarpoq sulisoqarniarnerlu ajornartorsiutaalluni
- Ilinniartitsisoq atorfimminut tunngasumik inigisaqarpat 1. nammineq inigisassatut tigusinnaavaa ukiut tallimat najugaqarfigisimaguniuk imaluunniit 2. najugaq ukiut pingasut sioqqullugit soraarninngornissamut nammineq inigisassatut tigusinnaavaa. Tamakku pisinnaanngippata soraarninngornermi inigisaq qimattariaqassaaq taamaallu-ni inissamik nutaamik peqalernissaaq ajornarsilluni. Kalaal-lit Nunaanni inissarsiorneq sivisoorujussuuvog Qallunaat Nunaannili inissarsiorneq ajornanngitsuaraalluni akiliullu annikinnerulluni.
- Innaallagaaq, imeq kiassarnerlu Qallunaat Nunaanni annikinneruvoq
- Inunnik isumaginninneq Qallunaat Nunaanni pitsaaneruvoq soorlu angerlarsimaffimmi ikiorteqartarneq

Marianne Williamillu Qallunaat Nunaanni utoqqarnut neqe-roorutit amerlanerujussuusut naqissuserpaat, soorlu qimut-tuitsunut bussinullu akikillisaavigineqarnikkut. Qallunaat Nunaanni soraarninngornermi uppersarsaat pineqarsinnaavoq uppersarsarneqarsinnaappat soraarninngorsimalluni. Kalaallit Nunaanni aatsaat 66-inik ukioqalersimagaanni soraarninngor-

- Man betaler mindre i skat i Danmark i den indkomstgruppe, som en pensioneret lærer tilhører
- Sundhedsvæsenet i Grønland mangler læger og har ikke tilstrækkelige ressourcer
- Hvis en lærer bor i en tjenestebolig, har vedkommende mulighed for 1. at overtage boligen efter at have boet der i fem år eller 2. overtage boligen tre år før vedkommende går på pensi-on. Hvis ikke det er sket, så skal vedkommende lærer fraflytte den ved pensionering og står så-ledes uden bolig. Boligkøen i Grønland er lang, medens det er forholdsvis nemt at finde en god bolig i Danmark til en lavere pris.
- Udgifter til el, vand og varme er lavere i Danmark
- De sociale ydelser, som for eksempel hjemmehjælp, er bedre i Danmark.

Marianne og William understreger, at der er rig-tigt mange tilbud til de ældre i Danmark, for ek-sempel giver et pensionistkort stor rabat til tog og busser. I Danmark kan man få sit pensionistkort, når man kan dokumentere, at man er gået på pen-sion. I Grønland kan man ikke få udleveret et pen-

NORDPLUS

- Meeqqat atuarfii
- Inuusuttut ilinniarfii
- Ilisimatusarfiit ilinniarfiillu ingerlaqqiffiusut
- Inersimasut ilinniaqqiffii
- Suliniutit oqaatsinut tunngasut

Nordplus-ip 2019-imi 2020-imilu sammisaa

Kikkulluunniit ukununga sammisumik suliniuteqartut Nordplus aqutigalugu qinnuteqaqquneqarput:

Qarasaasiornermik ilinniaqqinneq ineriartortitsinerlu (computational thinking) atuartut, ilinniartut aamma inersimasut suliniuteqarfiit akimorlugit suleqatigiit

Nordplus Sammisaaq Nordplus-imi programminut tamanut tunngavog. "Nordplus Fokus" 2019-2020 uani takuuk www.nordplusonline.org

NAPA – Nordens Institut i Grønland, Nordplusimut Nunanilu Avannarlerni suliniutinut tunngatillugu qinnute-qarfiusinnaasut allat pillugit apeqqutissaqaruit saaffigi-sinnaavatsigut: napa@napa.gl imaluunniit +299 363660

Nordplus fokus i 2019 & 2020

Nordplus opfordrer til projektansøgninger, der styrker digital kompetence og digital problemløsning (computational thinking) hos elever, studerende og voksne på tværs af alle sektorer

Nordplus Fokus vedrører alle Nordplus-programmer. Læs mere om Nordplus Fokus 2019-2020 på www.nordplusonline.org

Kontakt os i NAPA – Nordens Institut i Grønland hvis du har spørgsmål til Nordplus og mange andre nordiske støttemuligheder på napa@napa.gl eller +299 363660

- Folkeskoler
- Ungdomsuddannelser
- Universiteter og videregående uddannelser
- Voksen læring
- Sprogprojekter

NAPA

nermi uppersarsaat pineqarsinnaavoq. Aammalu orniginarluni akikitsuarsuarmik akiliilluni nunanut allanut angalasoqarsinnaammat.

Guldit qasertut

Taakku soraarninngornikut marluk oqaluttuarput soraarnrusutisiallit Qallunaat Nunaannut nuuttartut tassaasut inuiaqatigiinni pinngitsoorsinnaanngisagut. Utoqqaat tassaapput ilaqutariit ataqatigiinnerannik siuttuusut, ilaqutariillu qanitumik ataqatigiinnerannik ingerlatitseqqiisut. Aammalu oqaluttuarisaanermik ilisimasaqarluartut, nunatsinni kulturimik ilisimannittut inuiaqatigiillu siuariartornerannik suleqataasimasut. Kulturitsinnik ilisimanninnerat pinngitsoorsinnaanngilarput, taamatut oqarput William aamma Marianne.

Innutaaqatit 60-inik ukiullit sulisinnaasorujussuuput. Imaassinnaavoq suliffikuminni tiimit annikinnerusut atorlugit sulisinnaasut imaluunniit freelanceritut imaluunniit kajumissutsiminnik suleqataasinnaapput. Aammalu inuiaqatigiit pillugit oqallinnermut peqataasinnaallutik.

Kisitsisit eqqortut

William Kriegelip Marianne Jensenillu ujartorpaat inuusuttut Qallunaat Nunaanni ilinniagaqareersimasut qallunaat Nunaanniigittarnerat, aammalu soraarninngortut sooq Qallunaat Nunaanniiginnartarnerat. Aammalu misissorusuppaat politikikkut Inatsisartuni kommuninilu qanoq iliuuseqartoqarsinnaanera tamanna unitsinniarlugu. Tassami inuusuttut aammalu "guldit qasertut" tamaasa atorfissaqartippagut. ■

sionistkort, før man er blevet 66 år. Og så er det tiltrækkende, at det er lettere og meget billigere at rejse til udlandet.

Det grå guld

De to pensionister fortæller, at alle de pensionister, der flytter til Danmark, ellers udgør en ressource, der faktisk er uundværlig for samfundet. De ældre borgere har ofte den rolle at fastholde sammenholdet i familierne, og de er med til at sikre, at de tætte relationer fortsætter. De besidder også en kæmpe viden om forhistorien, om den grønlandske kultur og om udviklingen i samfundet. Deres rolle som kulturbærere kan vi ikke undvære, siger William og Marianne.

Borgere på 60 år har masser af arbejde i sig. Det kan være, at de kan arbejde færre timer på deres gamle arbejde, de kan arbejde som freelancere eller med frivilligt arbejde. Desuden kan de deltage i samfundsdebatten.

Tal på bordet

William Kriegel og Marianne Jensen efterlyser en konkret undersøgelse om, hvorfor så mange unge bliver i Danmark efter endt uddannelse, og hvorfor så mange ældre flytter til Danmark. Og de vil undersøge, hvad man fra politisk hold – både i Inatsisartut og i kommunerne – vil gøre for at standse denne udvikling. For der er både brug for de unge og for det 'grå guld'. ■

Utoqqaat pinngitsoorsinnaanngikkigut William Kriegel aamma Marianne Jensenip oqaatigaat

William Kriegel og Marianne Jensen siger, at vi ikke kan undvære de ældre

Sinniisoqarfiup 2019mi ataatsimiinnissaanut ataatsimiigiaqqusissut

Indkaldelse til repræsentantskabsmøde 2019

ILINNIARTITSISUT MEEQQAT ATUARFIANEERSUT KATTUFFIAT
ILEQQUUSUMIK SINNIISOQARFIATA ATAATSIMIINNERA 2019-MI INGERLANNEQASSAAQ /
HOLDER ORDINÆRT REPRÆSENTANTSKABSMØDE 2019

HOTEL KANGERLUSSUAQ, KANGERLUSSUAQ
9.-10. NOVEMBER 2019

Oqaluuserisassat ileqqoreqqusat malillugit:

1. Aqutsisussamik qinersineq.
2. Siulittaasup nalunaarutaa.
3. Naatsorsuutit.
4. Siunnersuutit tunniunneqartut
5. Aningaasatigut missangersuutit aamma ukiut marluk tulluuttut ilaasortat akiliutissaata aalajangersarnera.
6. Danmarks Lærerforeningip kongressianut aallartitassamik ataatsimik qinersineq
7. Kukkunersuiusussanik isornartorsuiusussanik sinniisussaanillu qinersineq
8. Oqaatigineqarsinnaasut allat

Siunnersuutit, oqaluuserisassanut ilannguteqqullugit kissaatigineqartut, siulersuisoqarfimmut tunniunneqareersimassapput **kingusinnerpaamik 14. september 2019.**

Dagsorden ifølge vedtægter:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning
3. Regnskab
4. Indkomne forslag
5. Budget og fastsættelse af kontingent for følgende 2 kalenderår.
6. Valg af 1 kongresdelegeret til Danmarks Lærerforenings kongres
7. Valg af kritiske revisorer og suppleant for disse
8. Eventuelt

Forslag der ønskes optaget på dagsordenen skal være bestyrelsen i hænde **senest 14. september 2019.**

*Ikinngutinnersumik / Med venlig hilsen
Siulersuisut / Bestyrelsen*

IMAK-ermit Inatsisartut Kulturimut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu ataatsimiititalimik ataatsimeeqateqarsimapput / IMAK har holdt møde med Inatsisartuts udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Kingullermiit

Lisbeth Frederiksenimut

Pisortat ataanni akissarsiat pillugit isumaqatiginninniarnert.

Naluneqanngitsutut isumaqatiginninniarnert naammasseq-qammerput, inerneralu IMAK-ip ilaasortaanit tamanit taasisutigineqarluni akuerineqarpoq – aamalu Naalakkersuisunit akuerineqarluni.

Isumaqatigiissutit allaqqissaarneri suliarineqarlutik aallarteerput. Isumaqatigiissutit allaqqissaarneqarluni atsiornertalik naammassiniariarpat nittartakkatsinnut ilineqassaaq.

Uumap allannerani oqaatigisinnaanngilarput qaqugu akissarsiat iluarsiiusutissaat tunniunneqassanersut, kommunit Namminersorlutik Oqartussallu akissarsialeriffiini akissarsiat nutaat aaqqissorneqaqqaassammata. Kisianni oqaasertaat akissarsiallu annertussusaasa allassimaffiat (lontabelit) inernerisa atsioriikkap iluaneeermata sivisunissaa ilimananngilaq.

Siden sidst

Af Lisbeth Frederiksen

Overenskomstforhandlingerne på det offentlige område

Som bekendt er overenskomstforhandlingerne afsluttet, og resultatet godkendt ved urafstemning i IMAK og af Naalakkersuisut.

Arbejdet med at renskrive aftaler og overenskomster er gået i gang. Så snart en aftale/overenskomst er renskrevet og underskrevet, vil den blive lagt ud på vores hjemmeside.

Der kan i skrivende stund ikke siges noget om, hvornår lønreguleringerne vil komme til udbetaling, nye satser mv. skal først lægges i kommunernes og selvstyrets lønsystem. Men da tekster og løntabeller mv. klart fremgår af det underskrevne resultatpapir og der er tale om små ændringer, forventes det ikke at tage så lang tid.

Atuarfiit namminersortut isumaqatigiissusiornissaat

Pisortani isumaqatiginninniarnarit naammassimmata nunat-sinni efterskolinut aammalu Nuuk Internationale Friskole pillugit isumaqatiginninniarnissat aallartissinnaanngorput.

Taakkununga isumaqatiginninniartarnerit tamatigit pisortani isumaqatigiissutit naammassinissaat utaqeqqaartarpaat inatsimmimi allaqqammat taakkunani akissarsiat inissisimani pisortanisulli assigiissasut. Allattoqarfiup isumaqatiginninniarnissaat piareersarlugu aallarтеррpaa. Taakkunani ilaasortat ataatsimiisinneqareerput piumasariqartut tiguneqareerlutik aammalu ullut isumaqatiginninniarnifussat inissinneqareerlutik.

Taakkua saniatigit aamma Sulisartut Højskoliannut IMAK isumaqatigiissusiortussaavoq. Ukioq kingulleq hovedaftalemik isumaqatigiissusiortup massakkullu sulinermut isumaqatigiissutissaq amigaataavoq.

Kommunit siullissinerat pillugu ombudsmandip oqaaseqaataa

Soorlu tusagassiutini ilanngutassiarineqarsimasoq Inatsisartut ombudsmandiata kommunit sullissinerat sakkortuumik isornartorsiorpai tassani pineqarpoq allattuisussaaitaaneq aammalu suliamut tunngasut toqqornissaat pillugit.

Ombudsmandip oqaasii ajorluartumik IMAK-ip taper-sertariaqarpai. Suliat arlaqartut kommunini nassaarineqarsinnaasimanngillat, tassami allattuisussaaitaanertik naammassisarsimanngimmassuk il.il.. Taamaalillutik suliat sivi-soorujussuarmik suliarineqartarlutik. Inunnut tunngassuteqartut pillugit atorfeqartumut tamanna ilungersunarsinnaaluni. Aammattaaq IMAK-ip allattoqarfiani sulisunut suliakkersuutaanerulerluni ilaatigullu suliat ilaannut inatsisilerituumik atuisariaqalernermit aningaasartuutaanerulerlutik.

Tamannalu soorunami akuersaarneqarsinnaanngilaq.

Overenskomstforhandlinger med de private skoler

Efter at overenskomstforhandlingerne med det offentlige er afsluttede, kan forhandlingerne med de grønlandske efterskoler og Nuuk Internationale friskole gå i gang. Disse forhandlinger skal altid afventes forhandlingerne på det offentlige område, da det fremgår af lovgivningen, at deres lønforhold skal svare til tilsvarende stillinger i det offentlige.

Sekretariatet er allerede gået i gang med at forberede dette. Der har således været afholdt møder og opstillet krav, og datoer for forhandlinger med bestyrelsen for de 3 skoler, er fastlagt.

Ud over disse skoler skal IMAK også i gang med at forhandle med Sulisartut Højskoliat. Der er indgået hovedaftale sidste år, og nu gælder det så en overenskomst og arbejdstidsaftale.

Ombudsmandens udtalelser om kommunernes sagsbehandling

Som det har fremgået af medierne, har Inatsisartuts ombudsmand været ude med en kraftig kritik af kommunernes sagsbehandling, herunder ikke mindst notatpligt og opbevaring af sagsakter.

Desværre kan IMAK kun bekræfte ombudsmandens udtalelser. Der har været en del sager, hvor kommuner ikke har kunnet finde sagsakter, ikke har opfyldt notatpligten osv. Det betyder sager trækker i langdrag. Især i personsager kan dette være en meget stor belastning for den ansatte. Det betyder desuden, at IMAK må bruge mange ekstra resurser på disse sager både i sekretariatet og i nogle sager ekstra udgifter til advokat.

Det er selvfølgelig ikke acceptabelt.

Suliat allat

Qaammatini kingullerni suliat arlaqartut naammassineqarput tassani pineqarlutik atorfiit nutaat akissarsiassaar atorfeqartinneqarnerannullu tunngasut isumaqatigiissutigineqarnerisigut aammalu ilaat isumaqatigiissutit unioqqutinneqarnerannut tunngasut.

Suliat arlaqartut naammassineqarput kommunit Namminersorlutik Oqartussallu IMAK-imut akiliuteqartariaqarnerannik kinguneqartumik.

Suliali arlaqartut sulii naammassineqanngillat, tamanalu ilaasortanut pineqartunut pakatsinaqisoq. Qujanartumilli suliat arlaqartut naammassiaartuaarneqarput. Sulianut ataasiakkaanut tunngatillugu isumaqatigiissutiginiarneri ajornakusoortarput taamaattoqartillugu voldgiftimut, tjenestemandsdrettemut imaluunniit eqqartuussivimmutter ingerlateqqinneqartarlutik. IMAK-ip isumaqatigiissuteqarnissaq anguniartuarpaa tassami suliat eqqartuussivikkoortut qanorluunniit taperseerineqarlutik imaluunniit taperseerineqaratik naammassineqaraluarpata nukissaqarniarnikut aningaasatigullu akisupput. IMAK-ip suliaq eqqartuussivimmutter ingerlateqqitsinnagu nalilersorteqqaartarpaa ingerlanissaa qanoq navianartoqartiginersoq. Imaanngilaq taamaaliornikkut suliat tamatigut ajugaaffigissagigut, kisianni suliat ilaat tamanut attuumassuteqarneri pillugit eqqartuussivikkut ingerlanneqarnissaat pisariaqartarpoq, inerneru siumut isigaluni atorneqarsinnaaniassammat.

Ilinniartitsisut pisortallu pikkorissartarnerat ilinniaqqittarnerallu

Ilinniartitsisumi siuliini saqqummersuni allaaserineqarpoq Namminersorlutik Oqartussat IMAK-ilu akerleriissuteqartut ilinniartitsisut pisortallu pikkorissartarnerat ilinniaqqittarnerallu pillugit. Tassani IMAK-ip ilimasaarutigaa suliaq voldgiftimut ingerlateqqinneqassasoq.

Akissarsiat pillugit isumaqatiginninniarnermi IMAK-ip suliaq tunuarterippaa isumaqatigiinnngissutaasullu inissinneqarlutik.

Soorlu atuarneqarsinnaasoq ilaasortat tamarmik taasineranni isumaqatigiissutigineqartut nassiunneqarnerini isumaqatigiissutaasimasooq IMAK suliamut peqataatinneqassasoq.

Sinniisut, sinniisuunerit IMAK-illu sinniisoqarfianut qinersinerit

Sinniisunik qinersinerit naammasseqqammerput, sinniisoqarfimmullu qinersinerit sulii ingerlapput. Uani Ilinniartitsisumi saqqummersumi atuarneqarsinnaavoq sinniisoqarfimmi ilaasortat novembarimi ataatsimersuarnissaannut Kangerlusuarmi pisussami aggersarneqartut.

Andre sager

De sidste måneder har vi fået afsluttet nogle sager både vedr. forhandlinger af løn- og ansættelsesvilkår for nye stillinger og sager vedrørende brud på aftaler/overenskomster.

Flere af sagerne er afsluttet med at kommuner eller selvstyret har måttet betale bod til IMAK.

Der er dog stadig en del sager, der ikke er afsluttet endnu, til stor frustration for de medlemmer, det vedrører. Men heldigvis er flere sager ved at blive afsluttet. I enkelte sager kan der dog ikke opnås enighed, så de ender enten i voldgift, tjenestemandsdretten eller som civilt søgsmål. IMAK forsøger altid at indgå forlig, da retssager uanset om de tabes eller vindes er meget omkostningstunge både resurse-mæssigt og økonomisk. Inden IMAK vælger at bringe en sag for retten, får vi altid lavet en vurdering af procesrisikoen. Dette er ingen garanti for at vi vinder sagen, men nogle sager indeholder så principielle forhold, at en retssag kan være nødvendig for at kunne bruge afgørelsen fremadrettet.

Lærernes og ledernes kurser samt efter- og videreuddannelser

I tidligere numre af Ilinniartitsisoq har der været artikler om tvist mellem selvstyret og IMAK vedr. lærernes og ledernes kursus- og videreuddannelser. IMAK varslede i denne forbindelse en voldgiftssag.

I forbindelse med overenskomstforhandlinger trak IMAK dette varsel tilbage og striden blev bilagt.

Som det fremgår, af det materiale som er sendt ud i forbindelse med urafstemningen, er der enighed om, at IMAK skal inddrages i dette arbejde.

Valg til tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og medlemmer af IMAKs repræsentantskab

Tillidsrepræsentant valget er nu overstået alle steder og valgene til repræsentantskabet er godt i gang. Som I kan se andet sted i dette nummer af Ilinniartitsisoq er der indkaldt til ordinært repræsentantskabsmøde i november i Kangerlussuaq.

Atuarfeqarneq ilinniagaqarnerlu pillugit aaqqissusseqqinneq

Soorlu sionratigut allaaserineqareersoq IMAK-ip suliarnut qanoq peqataatinneqarnerput pillugu isumaqatigiinnngisaannarsimavaa. Tassani pingaaruteqartutut naqissusissallugu isigaarput allannguisoqarnissaa IMAK-imit isumaqataaffigigatsigu. 2017-mi sinniisoqarfik ataatsimiimmat tunngavissatut suliniutissani tamanna allaqqasoq atuarneqarsinnaavoq. Naalakkersuisoqarfiup 2018-mi suleqatigiikkutaanik pilersitaasa nalunaarutai IMAK-ip tigusalmaipai. Taakkulu IMAK-ip nittartagaanut ilineqarput siulersuisullu ilaasortat piumaffigisimavaat taakku pillugit ataatsimeeqqullugit, siulersuisut suliaip ingerlateqqinnissaannut tunngavissaqarniassammata.

Naalakkersuisoqarfimmi atorfillit toqqagaat qulequttat tallimat pillugit ullut marluk affat atorlugit oqallinnissamut IMAK peqataatinneqarnissamut qaaqussissut tigusalmaippaa.

Aammalu junip naaneranut IMAK annerusumik oqaasarsinnaanissamut periarfissinneqarluni. Tamanna pereerpat Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat qinikkat isumassarsiorfissaannik sanassapput.

IMAK isumaqarpoq tamanna suleriaaseq soqutigisaqaqatigiit suliniarnerannut akornutaasoq aappaatigullu illuatungaani Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat kisimik sulinneqarlutik. Tamatuminnga Naalakkersuisoq Ane Lone Bagger IMAK-ip sulisitsisut GE-meersut peqatigalugit ataatsimeeqatiginerani ilisimatippaat. IMAK isumaqarpoq soqutigisaqaqatigiit annertunerujussuarmik peqataatinneqarnissaat pisariaqartoq, tunngavissanilu allassimasut arlaqartut piaartumik allanngortinneqartariaqartut – aaqqissugaanikut allannguissanngilaq imarisaatigullu allannguisoqartariaqarluni, taamaalisoqanngippat atuartunut ataasiakkaanut iluaqutaanaviannngilaq, ilinniartitsisullu pitsaasumik atuartitsinissaat pinaviarnani. Tassanilu ataatsimiinnermi aamma eqqaaneqarpoq aaqqissueqqinnermik taaneqaaqqissanngitsuq kisiannili ”Misissueqqissaarneq – aammalu siuariartorfiusumik suliniut; ilinniartitaanernik aaqqissuusineq ataqatigiis-saq”.

Tamanna pillugu IMAK paatsuungavoq tassami naalakkersuisooqatigiinnissamik aaqqissueqqinneq isumaqatigiis-summi allaqqammat.

Skole- og uddannelsesreform

Som beskrevet tidligere, så har IMAK på intet tidspunkt været tilfreds med den måde, vi har været inddraget på. Det er vigtigt i den forbindelse, at understrege, at det IKKE betyder, at IMAK ikke mener, der skal ske ændringer – tværtimod. Det fremgår tydeligt af det princip- og indsatsprogram, som repræsentantskabet vedtog i nov. 2017.

IMAK har modtaget rapporterne fra de projektgrupper, som departementet nedsatte, og som arbejdede i 2018. De er lagt ud på IMAK's hjemmeside, og bestyrelsen har bedt om, der bliver holdt medlemsmøder om dem, så bestyrelsen kan få input fra jer til det videre arbejde.

Nu har IMAK modtaget indbydelse til to halve mødedage, hvor fem temaer – udvalgt af en embedsmandsgruppe i departementet – skal være genstand for videre diskussioner. Desuden kan IMAK komme med yderligere kommentarer til ultimo juni. Derefter vil embedsmandsgruppen lave et idekatalog til politikkerne.

En proces, som efter IMAKs opfattelse, er presset alt for meget lige nu i forhold til interessenternes involvering, men til gengæld ser ud til at trække ud i den anden ende, hvor det er embedsmændene i departementet, der arbejder alene. Dette gjorde IMAK Naalakkersuisoq Ane Lone Bagger opmærksom på i forbindelse med et møde med Naalakkersuisoq og Grønlands Erhverv.

IMAK mener, at interessenterne skal involveres meget mere og der skal ske ændringer snarest i forhold til flere af de ting, der er nævnt i princip- og indsatsprogrammet- det må ikke blive en strukturreform men skal være en indholdsreform, ellers vil der ingen ændringer ske for den enkelte elev, og vil ikke give lærerne mulighed for at levere en bedre undervisning.

I øvrigt blev det på ovennævnte møde med Naalakkersuisoq Ane Lone Bagger oplyst, at det ikke længere skal benævnes en reform, men ”Analyse- og udviklingsprojektet: Et sammenhængende og fleksibelt uddannelsessystem”.

Dette står IMAK noget uforstående overfor, da koalitionsaftalen netop omtaler det, som en reform.

Isumaqatigiissut 2018 IMAK-imiit aamma Naalakkersuisuniit akuerineqarpog

Overenskomst 2018 er godkendt af IMAK og Naalakkersuisut

Utoqqalinersianik ileqqaagaqartarneq

Ajoraluartumik sulii Avannaata Kommuniani, Kommune Qeqertalimmi aammalu Kommune Kujallermi isumaqatigiissutit aallaavigalugit atorfillit utoqqalinersiassaasa akilersorneri ajornartorsiutaapput. Kommunit arlaleriarlutik tamanna pillugu paasitinneqartarsimapput aammalu Lærernes Pensionip ilaasortaanut allaffissornikkut immikkoortortaanit Forcamit ilitersorneqartaraluarlutik.

Taamaakkaluartoq akiliisarneq ingerlatiinnarneqarpoq Lærernes Pensionimut aningaasartuutaangaatsiartumik kinguneqartumik. Aningaasartuutit taakku suliuunnaarnersiutimut ileqqaagaqartut akilissavaat. Tamanna akuersaarneqarsinnaanngilaq. Taamaattumik IMAK-ip pisariaqartissimavaa tamanna borgmesterinut kommunaldirektørinullu allagaqaatigissallugu.

Aammattaaq ilaasortat arlaqartut Lærernes Pensionimit allagsaritinneqarsimapput kommunerisaminnit utoqqalinersiassaannut ileqqaagaannit ilanngaasariaqarsimallutik. Tamanna peqquteqarpoq 2018-mi kommunit suliuunnaarnersiutimut ileqqaagassat akileraartuginissaat puigorsimammassuk. Kommunit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut tamanna nalunaarutigisimassagaat neriuppugut, maannakkullu eqqortumik akileraartarnermut ilanngaasimanertik ilisimatitsissutigallugu. Tamanna pisimanngippat akileraartarnermut marloriaammik akiliisinneqassaatit, taamaattumik kommunerisat qinuigissavat nutaamik nalunaarsuiffissamik piumallutit (A11), aggustimilu akileraartarnermut akiliutit nalunaarsorneqarnerat naammassippat misissorluassavatit.

EQQAAMAJUK isumaqatigiissutit aallaavigalugit atorfeqaruit utoqqalinersiassanut ileqqaakkatit malinnaavigisinnaagakkit. Tamanna uani www.lppension.dk -mi nem-id atorlugu takuneqarsinnaavoq.

Atorfeqarnermi allannguutit

Aasaanerani atuannngiffik ilutigalugu amerlasuut allami atorfit-taartarput. Allannguinnermut immersugassaq eqqaamajuk.

Aasaanerani sulinngiffeqarnermi allaffeqarfik

Allaffeqarfik juli tamaat matoqqassaaq. Taamaakkaluartoq mailit atuarneqartassapput, aggustimullu utaqqisinnaanngitsut suliarineqartassallutik. IMAK-ip nittartagaatigut takuneqarsinnaalissaaq suliat tuaviuuttariallit pillugit sumut sianertoqarsinnaanersoq.

Allattoqarfimmut attaveqarneq

Ilaatigut allaffeqarfimmi suleqatit suliamut tunngatillugu aallartariaqartarput imaluunniit pikkorissarlutik, ilinniaqqillutik napparsimallutilluunniit. Mailivit atuarneqarnissaa qulakkeerniarukku uunga nassiutissavat imak@imak.gl -imut sulisunut ataasiakkaanut pinnagu. ■

Pensionsindbetalinger

Desværre er der stadig problemer med pensionsindbetalingerne for overenskomstansatte fra Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik samt Kommune Kujalleq. Kommunerne er gang på gang blevet gjort opmærksom på dette og vejledt af Lærernes Pension og deres medlemsadministrations-selskab Forca.

Alligevel fortsætter de med at indbetale på en måde, som betyder, at Lærernes Pension påføres betydelige omkostninger. Omkostninger som pensionsopsparerne kommer til at betale. Det er selvfølgelig ikke acceptabelt. IMAK har derfor set sig nødsaget til at skrive til borgmestrene og kommunaldirektørerne.

Desuden har en del medlemmer fået brev fra Lærernes Pension om, at deres kommune har trukket et større beløb tilbage fra pensionsopsparing. Dette skyldes, at kommunen har glemt at trække skat før indbetalingen i flere måneder i 2018. Forhåbentligt har kommunen efterfølgende gjort skattestyrelsen opmærksom på, at der nu er trukket korrekt skat og indbetalt dem, som vedrørende 2018. Hvis dette ikke er sket, kan du komme til at betale skat en gang til, så bed din kommune om en ny opgørelse (A11) og hold øje med din slutopgørelse, når den kommer i august.

HUSK at tjekke din pensionsopsparing løbende, hvis du er overenskomstansat. Det kan du gøre på www.lppension.dk ved brug af nem-id.

Ansættelsesændringer mv.

I forbindelse med sommerferien er der mange, der skifter arbejdsplads. HUSK nu ændringsblanket.

Sekretariatet i sommerferien

Sekretariatet vil være lukket i juli måned. Der vil dog løbende blive læst mail og besvaret mail, der ikke kan vente til august. På IMAKs hjemmeside vil det fremgå, hvilket telefonnummer man vil kunne ringe til i uopsættelige sager.

Kontakt til sekretariatet

I perioder er nogle af medarbejderne på tjenesterejser eller kurser/efteruddannelse eller sygemeldt. Vil du være sikker på din mail bliver læst hurtigst muligt, så send den til imak@imak.gl i stedet for til enkeltpersoner. ■

DLF-imik suleqateqarneq

IMAK-ip Dansk Lærerforeningi (DLF) suleqatigaa, maanilu Ilinniartitsisoq-mi allaaserisat arfinillit killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaanermut tunngasut *Folkeskolen* nr. 21, 2018-mi allaaserisat ilannguppavut. Atuarluarina!

Samarbejde med DLF

IMAK samarbejder med Dansk Lærerforening (DLF), og Ilinniartitsisoq bringer her seks artikler fra et tema om ytringsfrihed i *Folkeskolen* nr. 21, 2018. Artiklerne er skrevet af Maria Becher Trier. God læsning!

Nipituuliorit – meeqqat atuarfiata iluaqutigissavaa

Råb op – det gavner folkeskolen

Killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaatitaaneq aammalu qarasaasiat atorlugit attaveqaqatigiiffinni oqaaseqarsinnaatitaaneq pillugu pikkorissarnermi *Folkeskolen* peqataavoq. Pisortani atorfillit marluugaangata aappaata avammut oqaaseqar-nissani qunugisarpaa, misissuinerit takutippaat

Folkeskolen tog med lærere på kursus om ytringsfrihed og grænser for den fri tale på de sociale medier. Hver anden offentligt ansat er bange for at sige sin mening offentligt, viser undersøgelse

Ilinniartitsisut ilisimaaraat atuarfinni pissutsit isornartorsiortarillit peqquutaallutik pitsaasumik atuartitsinissaraluaq pinngitsoortartoq. Taamaakkaluartoq pisortani atorfillit allat assigalugit isornartorsiuinertik nipituumik oqaatigissallugu qunugaat.

Taamatut oqaluttuarpoq Helle Hjorth Bentz, FTF-ip qullersaqarfiani advokateq. Sapaatip akunnerit makkunani advokat Christoffer Lambert-Züberlein, Sirius advokatineersoq peqatigalugu, Danmarki tamaat angalaffigaat, suliffeqarfinni qarasaasiat atorlugit attaveqaqatigiiffinni killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaatitaaneq DLF-ip immikkoortortaani aqutsisunut pikkorissaasutigalugit.

Lærere kender ofte til kritisable forhold på skolerne, som bremser god undervisning. Men ligesom andre offentligt ansatte tør de ikke sige det højt.

Det fortæller advokat i lærernes hovedorganisation FTF Helle Hjorth Bentz. I disse uger rejser hun sammen med advokat Christoffer Lambert-Züberlein fra Sirius advokater rundt i landet og underviser medlemmer af DLF's kredsstyrelser i grænser på sociale medier og ytringsfrihed på arbejdspladsen.

Helle Hjorth Benz

Helle Hjorth Benz ukiut 25-it sinnerlugit advokatitut sulisimavoq. Eqqartuussivinni suliassanik aqutsisarsimavoq aamma inatsisissanik piareersaanermi suleqatigiissitani arlalinni issiasarsimavoq. Oqaaseqarsinnaatitaanermut tunngasut akisussaaffigai, inatsisilioritoqartillugu suliffini sinnerlugu tusarniaanerni akissuteqartartuuvoq, inatsisissanik piareersaanerit isumagisarpai aamma kattuffissuit oqalliseqatigalugillu isumasiortarpai. Ukiuni arlalinni DLF-ip ataatsimeersuarnerini aqutsisuusarpoq.

Helle Hjorth Bentz

Helle Hjorth Bentz har arbejdet som advokat i mere end 25 år. Hun har ført mange retssager ved domstole og deltaget i lovforberedende arbejdsgrupper under flere ministerier. Hun har ytringsfrihed som ansvarsområde og skriver høringsvar, udfører lovforberedende arbejde og sparrer med medlemsorganisationer. Hun har i flere år været dirigent på DLF's årlige kongres.

– Tassami ilinniartitsisut tamassuminnga ilisimasaqaler-sissallugit peqqutissaqarluarpoq, Helle Hjorth oqaluttuarpoq.

– Ilinniartitsisut sulinerani iluarsagassaqaraangat erniinaq qanoq iliuuseqartoqartariaqarpoq, Helle Hjorth oqarpoq, nangillunilu: – Atuartut pitsaanerpaamik atuartinneqarnissaat angujumallugu ikiortissarsioraanni, oqaloqatigiinnikkul-lu sukkanerpaamik aaqqiisoqartariaqarluni.

Ilinniartitsisulli amerlasuut isorisassat pillugit oqaase-qarneq ajorput. Pisortani aamma namminersortuni atorfillit 450.000-it missaanniittut, FTF-ip sullitaasa, taakkua 53 pro-

Og der er god grund til at gøre lærerne klogere, fortæller Helle Hjorth:

– Det er vigtigt, at vi bliver opmærksomme på de uhensigtsmæssigheder, som lærerne støder på i hverdagen. Siger man til, kan man med dialog finde en hurtig løsning, som kan understøtte mulighederne for at tilbyde den bedst mulige undervisning af eleverne, siger Helle Hjorth.

Men mange lærere sluger de kritiske holdninger. En undersøgelse blandt de 450.000 offentligt og

centii oqaaseqarsinnaanertik qunugisaraat 2006– mi misissuinerit takutippaat. Ukiut qulit qaangiummata kisitsit 60 procentimut qaffassimavoq. Folkeskolen-ip 2014-imi nammineq missuisimanerata takutippaa ilinniartitsisut sisamaagaangata taamaallaat ataatsip avammut isummaminik oqaaseqarnissaq qunuginngikkaa. Pingasuugaangata ataatsip ataatsimiinnerni isummaminnik oqaaseqarnissartik qunugisarpaat.

– Atorfeqarnertik allaat annaassasoralugu annilaanngatigisarpaat. Oqaaseqarniaraanni illersuutissaqanngilaq. Suliamik arsaagaaneq imaluunniit sulineq pillugu oqaloqatigineqarnissaq pillugu illersuisoqanngilaq, Helle Hjorth oqarpoq.

Killiligaangitsumik oqaaseqarsinnaaneq sorsuutigaa

FTF-ip 2006-mili killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaanerup inatsisiliunneqarnissaa sulissutigaat. Anguniagaavoq atorfeqartut illersorneqarnerat annertusarneqassasoq taamaallilik sulisitsisut qisuariaateqartinnagit eqqarsarluuqaarniassamata sulisorisat isummaminik oqaaseqarsimappat.

– Sulisitsisut sulisumik soraarsitsisariaqarnerat ineqqutaalertariaqarpoq eqqortumik isummaminnik oqaaseqarsimaneerat pillugu aammalu pisortat sulisumik peqqutissaqanngitsumik mianersoqqusinerimik imaluunniit oqaloqatiginninnissamik tunisisariaqarneri inerteqqutaasariaqarpoq, Helle Hjorth oqarpoq.

Uppernarsaatit killormut saatinneqartariaqarput, sulisitsisut uppernarsaasariaqalerlik mianersoqqusineq isornartorsiuilluni oqaaseqarnermi pinngimmat. Aammattaaq ajunngitsorsiasaq qaffanneqartariaqarpoq, advokati nassuiaavoq:

– Ullumikkut atorfeqartup uppernarsaatissat saqquummiuttariaqarpai, tamannalu ajornakusoorsinnaavoq apeqqutaatillugu iliuusereriikkamut kingunerititaq qaqugukkut sulisitsisumiit tunniunneqarneris. Aammalu atorfeqarnerup na-

privat ansatte, som FTF dækker, viser, at 53 procent var bange for at ytre sig i 2006. Ti år senere var tallet steget til 60 procent. Og Folkeskolens egen undersøgelse fra 2014 viser, at kun hver fjerde lærer offentligt tør sige, hvad de mener. Hver tredje tør ikke sige deres mening på møder på skolen

– Der er få, der ytrer sig. De frygter for repressalier. De frygter simpelthen for deres ansættelse. Vi mangler den tryghed, som gør, at man tør tage bladet fra munden. Der er ingen beskyttelse mod de indirekte konsekvenser af de løftede pegefingre, fratagelsen af opgaver eller indkaldelse til en samtale, siger Helle Hjorth.

Kæmper for ytringstryghed

FTF har siden 2006 kæmpet for, at der via lovgivning bliver ytringstryghed. Målet er at øge beskyttelsen af ansatte, så arbejdsgiverne tænker sig om en ekstra gang, før de handler på en ytring fra en ansat.

– Vi ønsker en lovreguleret beskyttelse, som forbyder arbejdsgivere at afskedige deres medarbejdere, fordi de har ytret sig lovligt, men også en regulering, som forbyder en anden usaglig negativ ledelsesreaktion, for eksempel en advarsel eller en samtale, siger Helle Hjorth.

Bevisbyrden bør skærpes i form af omvendt bevisbyrde, så det er arbejdsgiveren, der skal bevise, at sanktionen ikke blev afgivet på grund af kritiske ytringer. Desuden skal godtgørelsen forhøjes, forklarer advokaten:

– I dag er det den enkelte krænkede medarbejder, der skal løfte bevisbyrden, og det kan være temmelig svært, afhængigt af hvornår sanktionen kommer

laani imminut illersortariaqarneq peqquutaalluni. Tassami allamik atorfittaarnissaq ajornakusoorsinnaavoq atorfeqarneq pillugu suliaqartoqarsimappat.

Aamma ilinniartitsisut suliffimminnut ataqqinninnerminnut qaangiinissartik qunugisarpaat. Kisianni taakku imminnut attuumassuteqaanngillat, Helle Hjorthip naqissuserpaa.

Suliffik qanoq ajoqutaanngitsumik isornartorsiorneqarsinnaanersoq innersuusutissaqarpoq, aamma qarasaasiat atorlugit attaveqaqatigiiffinni:

– Atorfeqartup oqaatiginiakkani oqaatsit eqqortut pitsaasullu atorlugit oqaatigineqassapput oqaatiginiagaq ajunngitsuussalluni. Sakkortusaarniartoqassanngilaq. Siunnersuutigissavarput oqaatigineqartut qanoq iliuuseqarfigineqassasut oqaaseqarsimasoq pinnagu.

Oqaaseqarsinnaatitaaneq pillugu allaaserisat

- Facebooki mianersuutassaavoq
- Oqaaseqannginnermi siunnersuutit pitsaasut
- Suliffinni nammineq isummatit paarikkitt
- Suliffigisamut pinngitsoorani tatiginartuunissaq
- Innuttaasut ataatsimiisinnerqarneranni oqaaseqarit ■

fra arbejdsgiveren. Og så handler det også om, at man ønsker at beskytte sig selv i ansættelsen. Det kan være svært efter en sag at få et nyt job, også selv om man søger et andet sted hen.

Ofte er lærere også bange for at overskride deres loyalitetspligt over for arbejdspladsen. Men de to ting hænger ikke sammen, understreger Helle Hjorth. Hun har en anbefaling til, hvordan man loyalt kan kritisere sin arbejdsplads – og det gælder også på de sociale medier:

– De ytringer, den ansatte kommer med, skal holdes i et ordentligt sprog og en ordentlig tone. Man må ikke blive unødigt grov. Vores anbefaling er, at man går efter bolden og ikke efter spilleren.

Flere artikler om ytringsfrihed

- Pas på Facebook
- Gode råd inden ytringen
- Dæmp holdninger på arbejdet
- Pligten til at være loyal
- Tal gerne på borgermøder ■

Malittarisassat pingaarnerit sisamat

1. Imminut pillutit oqaaseqarit. Atuarfik sinnerlugu oqaaseqarnak erseqqissaruk.
2. Nipangersimasussaataitanerit ataqqiuk. Paasissutisat isertorneqartussat ingerlateqqinniaqinagit.
3. Eqqortoq aallaavigalugu oqaaseqarit. Suliffeqarfinni pisut allanut eqqunngitsumik ingerlateqqissanngilatit. Taamaattumik oqaatiginiakkatit eqqortuunersut eqqumaffigikkitt.
4. Ajunngitsumik oqalugit. Sulisut tamarmik sulisitsisuminnut tatiginartuussapput. Tamassuma killeqanngitsumik oqaaseqarsinnaanerup oqaaseqarsinnaaneq killilersunngilaa. Tatiginassusermut akertiunngilaaq suliffigisaq pequtissaqartumik ajortumik eqqartorniaraanni. Pisortani sulisitsisut sulisuminnik isornartorsiorneqarneq tigusinnaasariaqarpaat. Suliffik pillugu oqaaseqarniaruit oqaatsit sakkortuut atorineqassanngillat sulisitsisumut illaruatitut ajuallatsitsinermik kinguneqarsinnaasut. Aamma illit suliffinni pissutsit eqqunngitsumik oqaatigissanngilatit. Aammalu inuup allap inuuneranut innarliisinnaasut oqaatigineqassanngillat. Oqaatiginiakkatit eqqissisimasumik oqaatigikkitt. Imminut tunngassuteqartut oqaatigisallugit inerteqquataanngilaq.

4 hovedregler

1. Tal på egne vegne. Gør det klart, at du ytrer dig på egne vegne og ikke på skolens vegne.
2. Overhold tavshedspligten. Du må ikke videregive eller udnytte fortrolige oplysninger
3. Tal sandt. Du må ikke videregive åbenbart urigtige oplysninger om forhold inden for dit eget arbejdsområde. Vær derfor opmærksom på, at dine oplysninger er korrekte.
4. Tal ordentligt. Alle ansatte har en loyalitetspligt over for arbejdsgiveren. Men den udgør ikke en yderligere begrænsning i ytringsfriheden. Det er f.eks. ikke i strid med loyalitetspligten at udtrykke sig (groft) kritisk om sin arbejdsplads, hvis forholdene giver grund til det. En offentlig arbejdsgiver må tåle, at dens ansatte kritisk bidrager til debatten, også i skarpe eller polemiske vendinger. Men du må ikke udtale dig i en urimelig grov form, fx ved at benytte vendinger, der i urimelig grad er hånende, fornærmende eller latterliggørende over for arbejdsgiveren. Du må heller ikke fremsætte åbenbart urigtige oplysninger om væsentlige forhold inden for dit eget arbejdsområde. Endelig må du heller ikke fremsætte freds- og ærekrænkende udtalelser, som fx at videregive oplysninger om en anden persons rent private forhold eller fremsætte injurierende udtalelser. Hold dine ytringer i en saglig og ordentlig tone. Det er ikke illoyalt at udtale sig på egne vegne.

Facebooki mianersuutassaavoq

Pas på Facebook

Qarasaasiat atorlugit attaveqaqatigiiffiit
suliffeqarfinni aamma atugaapput.
Suliffimmi aamma sulinerup avataatigut.
Kisianni suut suleqatinut inuiaqatigiinnullu
saqqummiunniarnerlugit mianersuussassaavoq
eqqarsaatigilluartariaqarlutillu. Taamak
siunnersuipput FTF-mi inatsisileritooq Helle Hjorth
aamma Sirius advokatini inatsisileritooq
Christoffer Lambert-Züberlein

Sociale medier indtager også
arbejdspladsen. Både i og uden for
arbejdstid. Men man skal passe på og
tænke over, hvilke signaler man
sender til både kolleger og omverdenen.
Sådan lyder rådene fra advokat
fra FTF Helle Hjorth og advokat
Christoffer Lambert-Züberlein
fra Sirius advokater

– Angajoqqaat attaveqaqatigiiffianni killissaq qaangerneqarsinnaavoq, Christoffer Lambert-Züberlein oqarpoq. Qarasaasiatigut attaveqaqatigiiffiit atornerini eqqarsaatigilluarneqassaaq. Postkortimi taamatut allassinnaavunga ikinnutikkalu qaninnerit 500-it nassillugit? Apeqqut naaggaassagukku taava allanniagaq eqqarsaatigilluaqqaa-laariarlugu, ilumut sulii ajunnginnerisooq taamatut allakaanni aatsaat nassiullugu.

Pikkorissarmermi peqataasut ilaat Albertslund Lærerkredsini siulittaasup tullerivaa. 2013-mi Facebookimi gruppe pilersissimavaa 'Isikkut isigalunga qivianga', meeqqat atuarfiata nutarterneqarnerani sulinerimullu piffissap inatsisiliunneqarnerata kingorna ilinniartitsisut aturfimmi ulluinnartik eqqartorsinnaalermassuk. Christian Holmip gruppe taanna massakkut aqutsisuuffigiunnaar-nikuuaa.

Taamatut gruppemik pilersitsinermi tunngaviuvoq suna tamarmi inertequtaassanngimmat. – Isumaqaatigiippugut oqaaseqarsinnaaneq killeqartariaqartoq, oqarpoq nangillunilu: – Tassami inuit ataasiakkaat gruppemit anisitaasimasut oqaatsit sakkortuut atortalermitigut. Gruppe taanna ammasuunngilaq, kisianni 5.000-nik ilaasortaqaqami matoqqasuunani.

Inatsisileritooq Christoffer Lambert-Züberleinip uparuarpaa Facebookimi gruppeqanngitsoq imaluunniit profileqartoqanngitsoq matoqqasunik: -Tassami peqqutaavoq imarisap suuneri aammalu tiguisisussat qassiuneri – kiap illuatungaani issialluni allagaq ingerlateqqippaa? Imaluunniit matoqqasunik profileqartoqartoq facebookimiluunniit killilersoraluaraanni. Allagaq nassiukkukku avitseqataafigalugulu taava aqussinnaajunnaassavat. ■

Også på for eksempel forældreintra kan man komme til at gå for langt, siger Christoffer Lambert-Züberlein. »Når man bevæger sig ind på sociale medier, skal man altid overveje: Ville jeg skrive det samme på et postkort og sende til mine 500 nærmeste venner? Hvis svaret er nej, er det nok en meget god ide lige at sove på det og finde ud af, om man stadig synes, at det er en god ide.

En af deltagerne på kurset er næstformand i Albertslund Lærerkreds Christian Holm. Han var i 2013 med til at stifte Facebookgruppen 'Se mig i øjnene', som siden vedtagelsen af folkeskolereformen og arbejdstidsloven har givet rum til lærere med et kritisk blik på folkeskolens hverdag. Christian Holm er ikke længere administrator af gruppen.

Hele forudsætningen for at kunne danne sådan en gruppe var, at alt skulle være tilladt. Men vi kom til en forståelse af, at der måtte være grænser for, hvad man kunne skrive, for der var mange personangreb, siger han og fortæller, at enkelte blev udelukket fra gruppen, fordi tonen blev for hård. – Det er jo ikke en åben gruppe. Men med 5.000 medlemmer er den heller ikke lukket, siger han.

Advokat Christoffer Lambert-Züberlein peger på, at man ikke kan tale om lukkede profiler eller grupper på Facebook: – Blandt de afgørende momenter er indholdet af og størrelsen på modtagerkredsen hvem sidder i den anden ende, og kan opslaget deles videre? På sociale medier er der som sådan ikke noget, der hedder en 'lukket gruppe' eller 'lukket profil', selv om man har aktiveret begrænsningerne på Facebook. Så snart du har trykket 'send' eller 'del, kan du ikke kontrollere det længere. ■

IVALO EGEDE

*Suut suleqatinut inuiaqatigiinnullu
saqqummiunniarnerlugit
eqqarsaatigilluartariaqarput*

*Man skal tænke over, hvilke signaler
man sender til kolleger og
til omverdenen*

Oqaaseqannginnermi siunnersuutit pitsaasut Gode råd inden ytringen

Karina Pedersen Lindeskovskolenimi Nykøbing Falsterimiittumi ilinniartitsisusoq, killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaaneq pillugu pikkorissarnermut peqataavoq. Atuarfiup atuartui 85%-ii marlunnik oqaasiliupput, ukiut tamaasa atualertussat børnehaveklassemut allatsikkaangata, qarasaasiatigut attaveqatigiiffiit aviisillu aqqutigalugit, atuarfik nikassarlugu oqallisaanera naammattoortarpaa

Karina Pedersen er lærer på Lindeskovskolen i Nykøbing Falster, og er taget med på kursus om ytringsfrihed. Skolen har 85 procent tosprogede, og hvert år, når nye elever skal skrives op til børnehaveklassen, støder hun på debatter på de sociale medier og i lokale aviser, hvor skolen bliver svinet til

– Misissuinerilli takutippaat ajunngitsumik ingerlasoqartoq. Atugarissaarnek pillugu misissuinerit ajunngillat. Kommunitisinni inuusuttut ilinniagaqarlutik ingerlaqqittartut atuarfitsinneersut amerlanersaapput. Taama ittut takugaangakkit oqallinnernut ilanngukkusuttarpunga. Atuarfiup pisortaanukarpunga aperalugulu allannernut ilanngutissannginnersoq illersuiniassammat. Kisianni atuarfiup pisortaata oqaaseqarsinnaanerluni kommunimi attaveqatiginnermut immikkoortortaqaarfik aperisimavaa, taakkuli isumaqartut atuarfik illersorlugu oqallinnermut akuliuppat oqallinneq ajornerulissasoq.

Men alle de undersøgelser, der er lavet, er gode. Trivselsmålingerne er gode. Vi er også den skole i kommunen, hvor flest unge bliver i en ungdomsuddannelse. Når jeg ser det, får jeg lyst til at blande mig. Jeg gik til skolelederen og spurgte, om han ikke kunne forsvare os lidt. Men skolelederen havde vendt problemet med kommunikationsafdelingen i kommunen, og de mente, at det ville forværre debatten, hvis han forsvarede skolen,

Karina Pedersenip, oqaloqatigilluni ataatsimiinnermi tassani aamma kommunaldirektøri peqataasoq, misigisaminik oqaluttuarpoq, atuarfillu illersorusukkaluarsimalugu. – Atuarfinni assigiinngitsuni klassit qassit pilersinneqassanersut tusarliunneqaraangat uagut ilinniartitsisut mattusuusariaqarpugut, tassanimi oqallinnerit aallartitarmata. Taamatut oqarnera tupaallaatigineqarpoq. Isummakkalu maannakkut amerlanerusunut apuukkusukkaluarpakka. Kisianni facebookimiussagunangilaq, Karina Pedersen oqarpoq.

Advokat Helle Hjorth ilinniartitsisunut suliffitsik pillugu oqaaseqarniartunut pitsaasunik siunnersuutissaqarpoq: – Isornartorsiuniaraanni imaluunniit allannguissamut siunnersuuteqarniaraanni ilaatigut pitsaanerusarpoq suliffisami attaveqatigiffit aqutugalugit sinniisoq pisortallu ilisimatikkaanni, Helle Hjorth oqarpoq. Aammalu eqqaavaa suleqatigiit arlaliullutik ataatsimoorlutik aviisinut atuartartutut allagaqaateqarsinnaasut. ■

Til et dialogmøde, hvor også kommunaldirektøren var til stede, fortalte Karina Pedersen om sine oplevelser, og at hun gerne ville forsvare skolen. – Jeg fortalte, at vi lærere virkelig skal have brede skuldre, når det offentliggøres, hvor mange klasser, der er oprettet på de forskellige skoler, og skriverierne begynder. Og det gjorde tydeligt indtryk. Så nu vil jeg egentlig gerne ud med det i en større kreds. Men jeg tror ikke, det skal være i kommentarsporene på Facebook, siger Karina Pedersen.

Advokat Helle Hjorth har gode råd til, hvad lærere skal tænke på, inden de ytrer sig om arbejdet: – Nogle gange er det mest hensigtsmæssigt og fornuftigt at rejse kritikken via de interne systemer på arbejdspladsen ved for eksempel at orientere tillidsrepræsentanten og ledelsen om ens holdning eller forslag til forandringer, siger Helle Hjorth. Hun peger også på, at flere kolleger måske kan gå sammen om et læserbrev til den lokale avis. ■

Suliffinni nammineq isummatit paarikkit

Dæmp holdninger på arbejdet

Qallunaat Nunaanni Ilinniartitsisut Kattuffiani Danmarks Lærerforeningimi ilinniartitsisut angajoqqaanik ataatsimiisitsinnermi imaluunniit ilinniartitsisut ataatsimiinneranni oqaaseqarsimanertik pequtugalugu allakkatigut mianersoqqusummik tunineqarsimasunik sulianik tigusaqallattaartarput.

Danmarks Lærerforening får løbende sager ind, som handler om lærere, der har fået skriftlige advarsler for at ytre sig på forældremøder eller lærermøder

– Angajoqqaanik ataatsimiisitsinnermi imaluunniit atuarfik angersimaaffillu pillugit oqaloqatigiinnermi ilinniartitsisutut oqaaseqarnani nammineq isumaq pillugu oqaaseqartoqassanngitsuq siunnersuutigissavara, soorlu ullormut atuartarnek sivisuallaartoq oqaatigalugu. Nammineerluni isumaq oqaatigineqartoq angajoqqaat tusaaneq ajorpaat. Tusaaneq ajorpaat qaqugukku ilinniartitsisutut imaluunniit nammineq inuttut isummanik oqaaseqartoqarnersoq, Helle Hjorthip taamatut siunnersuutaa ersarippoq.

Ilinniartitsisut ataatsimiittarneri eqqaassagaanni maannakkut DLF-ip utaqqivaa Erik Schmidtum Odenseimi ilinniartitsisop pillugu suliaq. Ilinniartitsisut ataatsimiinneranni isummaminik isornartorsiulluni oqaaseqarsimanera pillugu oqaloqatiginiar-

Spørgsmålet er, hvor langt man må gå, når man ytrer sig på forældremøder og også nogle gange på lærermøder, siger advokat fra FTF Helle Hjorth, og når det gælder møder med forældrene, er svaret klart: – Min anbefaling er, at man undlader at sidde til et forældremøde eller en skole-hjem-samtale og tro, at man kan tage lærerka-sketten af og komme med en privat bemærkning om, at skoledagene er for lange. Forældrene hører ikke, at kasketten tages af. De hører ikke, hvornår man er privatperson, og hvornår man er i tjeneste, lyder det klare råd fra Helle Hjorth.

neqarluni aggersarneqarsimavoq DLF-ip suliaq eqqartuussivimmu ingerlateqqippaa, isumaqannginnamik piliaa pillaa-tisiassaanut naleqqersuunneqarsinnaanngitsoq. Eqqartuussivimmi taamaallaat pineqarpoq Erik Schmidt pitsaasumik pissusilersornissamut unioqqutitsimasoq taamaalilluni suliaminut unioqqutitsilluni. DLF-ip suliaq nuna tamakkerlugu eqqartuussivimmu ingerlateqqippaa neriuutigalugulu suliaq uunga sangutinneqassasoq pisortani atorfeqartut kil-liligaasumik oqaaseqarsinnaanerannut annertusisamut.

Erik Schmidt pillugu suliaq takutippaa killiligaasumik oqaaseqarsinnaaneq kisimi pineqanngitsoq, aammali oqaaseq eqqartuussivimmi atorfeqartartoq tassalu decorum (pissuserissaarnissaq) pineqarpoq. Helle Hjorthip nassuiarpaa oqaaseqarniaraanni suna eqqarsaatigineqassanersoq: – Oqaatiginiakkakka killiliussat iluanniippat arlaannaaluunniit paatsoortinnagu? Oqaatsit nipilu atorfeqartut sak-kortuujussanngillat aammalu suliffigisaq ajortumik eqqar-torneqassanngilaq. ■

Når det gælder lærermøder, afventer DLF netop nu sagen om lærer Erik Schmidt fra Odense. Han blev indkaldt til en tjenstlig samtale efter at have ytret sig kritisk til et lærermøde. DLF kørte sagen ved byretten, fordi man ikke mente, at sanktionen stod mål med forseelsen. I byretten handlede sagen udelukkende om, at Erik Schmidt brød reglerne for god opførsel og dermed begik en tjenesteforseelse. DLF ankede sagen til landsretten og håber nu, at den kan komme til at handle om offentligt ansattes udvidede ytringsfrihed.

Erik Schmidt-sagen viser, at det ikke kun handler om ytringsfrihed, men også om det retslige begreb decorum. Helle Hjorth forklarer, hvad man skal tænke på: – Er det her inden for rammerne af, hvad du kan tillade dig at sige uden at komme på kant med tonen og formen? Sproget og tonen må ikke være urimeligt groft, og indholdet må ikke miskreditere din arbejds-plads. ■

Suliffigisamut pinngitsoorani tatiginartuunissaq Pligten til at være loyal over for sit arbejde

– Nammineq suliaq pillugu oqaaseqarsinnaaneq tatiginanngissusermut attuumassuteqanngilaq. Pisortani atorfeqartut suliffimmut pingaarutilinnut soorlu soraarsitsisoqalersillugu, taava aningaasaqarniarneq aamma sulisoqarniarneq pillugu oqaaseqarsinnaatitaapput, advokat FTF-mi Helle Hjorth oqarpoq

– Det er ikke illoyalt at udtale sig om egne arbejdsforhold. Offentligt ansatte har en vidtgående frihed til at ytre sig om eksempelvis resursspørgsmål, som kan have væsentlig betydning for arbejdspladsen, for eksempel når det gælder nedskæringer, siger advokat i FTF Helle Hjorth

Gribskovimi 2016-imi pisoq assersuutigaa, tassani kommunip atuarfinni meeqqerivinnilu pisortat ataatsimut mailimik allagaqarpoq. Mailimi allaqqavoq atorfeqartut suliffigisamut pinngitsoorani tatiginartuunissani innarlarsimappagu taava iliuusaa mianersoqqussummik imaluunniit soraarsitaanermik kinguneqarsinnaasoq inuanut nalunaarutigineqassaaq

Hun trækker et eksempel fra Gribskov fra 2016 frem, hvor kommunen sendte en mail til alle skoleledere og ledere af daginstitutioner. I mailen stod, at når en ansat har ytret sig på en måde, så loyalitetspligten er brudt, er de ansættelsesretslige konsekvenser som minimum en advarsel og i særlige tilfælde en påtænk

– allagaa qanoq sakkortutigisimanersoq apeqqutaalluni. Kisianni atuarfiup pisortaa taamaalioqqusaanngilaq, Helle Hjorth nassuiaavoq, nangillunilu: – Pisoq aviisitigut allaserineqarpoq ombudsmandillu tamanna aamma atuarpaa. Ersarissumik oqarpoq: – Pinngitsoorani tatiginassuseq taanna pisortani atorfeqartunut oqaaseqarsinnaatitaaneranik innarliissanngilaq.

Oqaaseqarsinnaatitaaneq atoraluartoq atorfimmi toq-qissisimanninnermik pilersitsivoq, tamannalu Gribskovimi malugineqarsinnaavoq. Gribskov lærerkredsime siulittaasuusimasooq Allan Nielsen pikkorissartunut peqataavoq, oqaluttuarporlu kommuni atorfeqartunut utoqqatsereraluartoq aammalu pisortat malittarisassanut killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaanermik malinnaatinneqarnissaat pigaluartoq taava maili siulleq kinguneqartitsivoq: – Ilinniartitsisut oqaaseqarnissaminnut mianersorput oqaaseqarniarunillu taamaallaat ilinniartitsisut faglig klubbiatigut oqaaseqartoqarsinnaapput sinniisooq atsiortillugu, taamak oqarpoq Allan Nielsen.

Helle Hjorthip oqaluttuaraa arlalinni pisartooq kukku-soqartillugu: – Tassami pitsaanngitsumik pissusilersornisamat politikkeqartoqarpoq. ■

opsigelse – alt efter alvoren i det, den ansatte har skrevet om, forklarer Helle Hjorth, og fortsætter: – Men det må skolelederen ikke. Der blev skrevet om sagen i lokalaviser, og ombudsmanden læste om den. Han var meget klar: Loyalitetspligten kan ikke bruges til at begrænse offentligt ansatte i at ytre sig, og han udtalte i samme forbindelse, at e-mailen lignede en ulovlig mundkurv.

Men selv om der er ytringsfrihed, så er der ikke ytringstryghed, og det kan man godt mærke i Gribskov. Daværende formand for Gribskov Lærerkreds Allan Nielsen er med på kurset – og han fortæller, at selv om kommunen har beklaget over for de ansatte og har arbejdet med at sikre, at alle ledere opdateres om reglerne for offentligt ansattes ytringsfrihed, så har den første mail fået konsekvenser: – Lærerne er nu forsigtige med at ytre sig. Og når man gør det, så gør man det helst kun gennem lærernes faglige klub med tillidsrepræsentanten som underskriver, lyder det fra ham.

Og Helle Hjorth fortæller, at det sker mange steder, når der er begået en fejl. Det har virkelig en negativ adfærdspolitik, siger hun. ■

Innuttaasut ataatsimiisinneqarneranni oqaaseqarit

Tal gerne på borgermøder

Lindstrup Børnecenter Vejenimiittup matunissaa pillugu innuttaasut peqatigiiffiat innuttaasunik ataatsimiisitsivoq tassani aamma oqaluuserineqarluni meeqqat atuarfiannut taartaasumik friskoleqalernissaq sulissutigalugu aallartissasooq – Ilinniartitsisut arlaqartut atuarfiup qanittuani najugaqarput ataatsimiinnermullu peqataarusukkaluarlutik.

Et forslag om at lukke Linstrup Børnecenter i Vejen fik borgerforeningen til at indkalde til møde, hvor man også skulle diskutere, om man skulle begynde arbejdet for at åbne en friskole, der kunne erstatte folkeskolen. Flere lærere på skolen boede i nærområdet og ville gerne deltage i mødet

IVALO EGEDE

Ilinniartitsisut kisianni nalornipput. Sunngiffimmini ataatsimeeqataasinnaappat, suliffeqarfitsillu pisortanit matuarnearnera pillugu oqaaseqarsinnaatitaappat? Ittortik aperivaat, taannalu sulisunut tamanut ima allagaqarpoq: Innuttaasut ataatsimiisinnerqarnerannut peqataasinnaavusi, eqqumaffigissavarsili peqataagussi marloqiusamik inissisimassagassi”. Nangilluni allappoq ataatsimiinnermut peqataassagunik taava Vejen Kommune sinnerlugu peqataassut.

– Tamarmik kukkusupput, FTF-ip advokatia Helle Hjorth nassuiaavoq. Ilinniartitsisut atuarfitsik pillugu ataatsimiisitsinermi peqataasinnaapput. Aammalu ataatsimiisitsinerni taamaattuni nammeneq isumartik pillugu annissinnaallutik.

– Sumi atorfeqarnerluni oqaatiginissaa ernumananngilaq. Kisianni oqaaseqarniaraanni oqaatigineqassaaq nammeneq inuttut isumaq oqaatigineqarmat.

DLF Vejen Kommunimut allagaqarpoq aammalu ingerlaannaq qisuariarfigineqarluni, tassalu atuarfimmi pisortap allagaa utertinneqarluni.

– Ajornartorsiulli uaniippoq innuttaasunik ataatsimiisitsereernerup kingorna aatsaat tamanna pimmat, Helle Hjorth oqarpoq.

Advokat Christoffer Lambert-Züberlein pisortat nalunaaruteqaraangata oqaaseqatigiit qanoq nipeqarnerisut assut pingaaruteqartut erseqqissaavoq: – Sulisorisat sunik sinaakku-teqarnerlutik pillugit nalornilersinneqassanngillat. ■

Men de var i tvivl: Måtte de deltage i mødet i deres fritid, og måtte de sige noget om deres holdning til, at arbejdsgiverne ville lukke deres arbejdsplads? De spurgte skolelederen, som sendte en fælles meddelelse til alle medarbejdere: – I må gerne deltage i borgermøder, I skal bare være opmærksomme på den dobbeltrolle, I vil kunne få på sådan et møde. Skolelederen skrev videre, at hvis lærerne deltog, var det som repræsentanter for Vejen Kommune, og det blev understreget, at ansatte ikke må deltage i oprettelsen af en friskole.

– Begge dele er faktisk lodret forkert, forklarer FTF's advokat Helle Hjorth. Lærere må gerne deltage i borgermøder om deres egen skole. De må også gerne ytre sig som privatpersoner på sådan et møde.

– Man kan roligt udtale sig om, hvor man er ansat. Det er dog helt afgørende, at man også husker at præcisere, at man nu ytrer sig på egne vegne – det vil sige som privatperson.

Danmarks Lærerforening skrev et brev til Vejen Kommune, som efterfølgende reagerede, og meddelelsen fra skolelederen blev trukket tilbage.

– Problemet er bare, at det først skete efter borgermødets afholdelse, siger Helle Hjorth.

Advokat Christoffer Lambert-Züberlein understreger, at retorikken er meget vigtig, når ledere melder ud: – Der må ikke skabes usikkerhed over for medarbejderne om, hvad der virkelig gælder. ■

Normu tullianut imassat

Ilinniartitsisoq oktobarip qaammataani 2019 tulliani saq-qummissaaq. Imassanut tunngatillugu siunnersuutissaqaruit, taava 1. september 2019 tikitsinnagu imak@imak.gl-imut nassiutiinnassavat.

Allaaserisaq qupperneq A4 ataaseq sinnertariaqanngilaa. Ataatsimik marlunnilluunniit assitaqarsinnaappat qujanassaqaq. Taava uterfigissavatasigit.

■ Aaqqissuisut

Indhold til næste nummer

Næste nummer af Ilinniartitsisoq udkommer i oktober måned 2019. Har du et forslag til en artikel, så send den til imak@imak.gl inden den 1. september 2019. Det må meget gerne være en kort artikel på en A4-side. Vedlæg gerne et eller to fotos i høj opløsning. Så hører du fra os.

■ Hilsen redaktionen